

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Azorské ostrovy
Proměny cestovního ruchu s důrazem na české turisty
Bakalářská práce

Autor: Štěpán Kutmon,

Studijní obor: Management cestovního ruchu – anglický jazyk

Vedoucí práce: RNDr. Mgr. Tomáš Burda, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 29. dubna 2022

Štěpán Kutmon

.....

Anotace práce

Anotace

Azorské ostrovy jsou destinací, kde cestovní ruch zažívá v posledních letech velký nárůst. Cílem této bakalářské práce je přiblížení cestovního ruchu na Azorských ostrovech. Práce zahrnuje teoretické koncepty, které se týkají cestovního ruchu v této destinaci, krátce představuje historii tohoto místa, a popisuje její reliéf. Hlavním cílem je určit preference turistů a motivaci návštěvy této destinace. Pro zodpovězení těchto otázek je použita primární forma kvantitativního výzkumu provedená prostřednictvím dotazníkového šetření. Práce je zacílena na české turisty, kteří na Azorské ostrovy cestují. Data z dotazníkového šetření jsou ověřována a doplňována kvalitativní metodou výzkumu v podobě řízených rozhovorů. Výsledky výzkumu stanovují, že někteří lidé nemají o existenci této destinace povědomí. Ti čeští turisté, kteří destinaci navštívili spadají do věkové kategorie lidí od 18 do 29 let. Převažující motivací pro návštěvu Azorských ostrovů je příroda. Výsledky výzkumu ukazují, že destinační management této oblasti by měl cílit zejména na tuto skupinu a přizpůsobit tomu nabídku služeb. Kvůli nedostatečné informovanosti některých lidí by oblast měla zaměřit na propagaci této destinace. Azorské ostrovy oblastí s velkým turistickým potenciálem, který je mnohým stále skryt.

Klíčová slova

Azorské ostrovy, cestovní ruch, destinace, atraktivita, motivace

Annotation

Title: Changes in tourism in the Azores with an emphasis on Czech tourists

The Azores are a destination where tourism has been booming in the last couple of years. This Bachelor thesis aims to provide a closer look at tourism in the Azores. It introduces the basic concepts of the topic, briefly records the history of the islands, and describes their relief. The main objective is to determine the tourist's preferences and their motivation to visit this

destination. A quantitative questionnaire survey method is used to answer this question. The target group for the research is Czech tourists. The data collected from the survey are verified by guided interviews. The results show that some people are not even aware of the existence of islands. Those Czech tourists who have visited this destination are people between the age of eighteen to twenty-nine. A prevalent motivation to travel to the Azores is its nature. The findings suggests that Tourism, especially destination management in the Azores, should focus more on young tourists and customize their service offers. The promotion of the destination itself needs attention. Some people are unaware of its existence. The Azores are a destination with a huge tourist potential that is still hidden from many visitors.

Key words

Azores, tourism, destination, attractiveness, motivation

Obsah

1.	Úvod.....	1
2.	Cíl práce a metodika zpracování.....	2
2.1	Cíl práce.....	2
2.2	Metodika.....	2
3	Teoretická východiska.....	4
3.1	Potenciál rozvoje cestovního ruchu.....	4
3.2	Typologie cestovního ruchu.....	5
3.2.1	Typy cestovního ruchu podle motivace	6
3.3	Podmínky cestovního ruchu.....	9
3.3.1	Selektivní (stimulační) faktory	9
3.3.2	Lokalizační podmínky.....	10
3.3.3	Realizační podmínky.....	11
3.4	Subjekt cestovního ruchu.....	12
3.5	Destinace.....	13
3.6	Atraktivity cestovního ruchu	14
3.6.1	Atributy atraktivit.....	14
3.6.2	Klasifikace atraktivit.....	15
4	Praktická část	16
4.1	Azorské ostrovy	16
4.1.1	Základní informace	16
4.1.2	Počasí	18
4.1.3	Historie Azorských ostrovů.....	19
4.1.4	São Miguel.....	24
4.1.5	Santa Maria.....	25
4.1.6	Terceira.....	26
4.1.7	Graciosa.....	27
4.1.8	São Jorge	28
4.1.9	Pico.....	29
4.1.10	Faial	30
4.1.11	Flores	31
4.1.12	Corvo	32
4.2	Sběr informací a průběh dotazníkového šetření, výzkumu	33
4.2.1	Pilotní výzkum.....	33
4.2.2	Výsledky dotazníkového šetření.....	35

4.3	Výsledky dotazníkového šetření	48
4.4	Řízené rozhovory	50
4.4.1	Výsledky řízených rozhovorů.....	50
4.5	Shrnutí výsledků.....	54
4.5.1	Splnění cílů a výzkumné otázky	54
4.6	Závěr a doporučení.....	57
5	Seznam Literatury	59
6	Přílohy	61
6.1	Příloha č. 1 – Dotazníkové šetření	61
6.2	Příloha č. 2 – Seznam otázek řízených rozhovorů-návštěvníci	68
6.3	Příloha č. 3 – Seznam otázek řízeného rozhovoru – organizátoři zájezdů.....	69
6.4	Příloha 4 – Seznam obrázků	70
6.5	Příloha 5 – Seznam grafů.....	71
6.5	Příloha 6 zadání bakalářské práce	72

1. Úvod

Cestovní ruch je dnes již běžnou součástí každodenního života lidí ve společnosti po celém světě. Provázelo lidstvo od nepaměti, ovšem ne v podobě, kterou známe dnes. Námořní plavby podnikali již starověké civilizace jako Féničané, Kartaginci nebo Egypťané. Po jejich vzoru pak pokračovaly s podnikáním námořních výprav především námořní mocnosti Anglie, Španělsko nebo Portugalsko, které sehrálo v dějinách Azorských ostrovů zásadní roli. Důvodem podnikání těchto námořních výprav bylo spíše objevování neznámých míst nežli cestování ve smyslu, jaký známe dnes. Dalším příkladem jisté formy cestovního ruchu napříč dějinami lidské civilizace bylo navštěvování nábožensky významných míst. Nelze tento způsob cestování srovnávat s chápáním cestovního ruchu současnosti. Moderní cestovní ruch se v současné podobě začal formovat na počátku 20. století. Příčinou rozvoje cestovního ruchu byl především technologický vývoj a neustále se zvyšující životní úroveň, než jak tomu bylo v minulosti, kdy cestování bylo záležitostí jen vyšší třídy lidí ve společnosti, zejména panovníků a šlechty. Spolu s tím, že lidé měli postupem času stále více prostředků, zvláště financí a času, mohli nyní cestovat, a to pro cestovní ruch znamenalo značný vývoj.

Odvětví cestovního ruchu je v současnosti jedním z nejrychleji se rozšiřujícím a jeho ekonomický význam pro lokální, národní či celosvětovou ekonomiku neustále roste. Některé země na něm dokonce staví velkou část své ekonomiky, jedná se o faktor, který není radno podceňovat. V posledních letech z důvodu pandemie Covid-19 došlo v této oblasti k útlumu, situace se ovšem lepší, což je pro cestovní ruch velice důležitá zpráva. Nutné je zahrnutí sociální roviny pohledu cestovního ruchu, jelikož se díky jeho rozvoji střetávají různé kultury a dochází k její vzájemné interakci. Lidé cestují po celém světě a mohou být svědky těchto skutečností a jejich součástí. Tyto procesy mezilidských vztahů, objevování a pochopení odlišných kultur mají zásadní dopad na vývoj lidské společnosti, jakožto i na vývoj cestovního ruchu.

Důvodem výběru tématu této práce byl autorův vztah k tomuto místu. V rámci témat vybraných pro zpracování bakalářských prací se Azorské ostrovy jevily jako zcela neznámé místo, jenž vzbudilo zájem o jeho další prozkoumání. Destinace se na první pohled prokázala být velice zajímavá, především pro její přírodní bohatství. Dále pak historické události spojené s tímto místem jsou nanejvýš pozoruhodné. Při hlubším zkoumání se zdála být tato destinace více a více atraktivní, až se stala tématem pro zpracování této bakalářské práce. Jedná se o destinaci, která si zaslouží pozornost, jenž se jí nedostává. Nabízí mnoho možností pro využití této cestovním ruchem.

2. Cíl práce a metodika zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit jaká je motivace návštěvníka Azorských ostrovů. Práce zkoumá konkrétní faktory, které ovlivňují rozhodování návštěvníků v této oblasti. Dílčími cíli bylo zjištění preferencí těchto návštěvníků v nabídce služeb cestovního ruchu na Azorských ostrovech.

Výzkumné otázky

1. Jaký typ atraktivit nejvíce motivuje k navštívení Azorských ostrovů?
2. Je propagace azorských ostrovů dostatečná?
2. Jaký způsob dopravy a ubytování je v destinaci nejvíce využíván?
3. V jakém ročním období je destinace českými turisty nejvíce navštěvována?
4. Jaké ostrovy v souostroví jsou nejvíce navštěvována?

2.2 Metodika

V bakalářské práci byla použita primární výzkumu. Jako hlavní zdroj dat bylo využití kvantitativního výzkumu v podobě dotazníkového šetření, jehož prostřednictvím byly dotazovaným kladeny otázky týkající se dané problematiky. Obsah a struktura zvolených otázek měla za cíl zjistit mimo základní informace o respondentech, především jejich motivaci k navštívení zvolené destinace, jejich preferencí v oblasti dopravy, ubytování, doby strávené v destinaci, ročního období, ve kterém svou návštěvu oblasti uskutečnili, jejich preference týkající se míst, oblastí a atraktivit, jež během své cesty navštívili, zároveň zde byly otázky týkající se možnosti nových návštěvníků, vzhledem obecnému pojetí některých otázek, které sloužily pro porovnání s těmi zabývající se pouze zvolenou destinací. Hlavním důvodem výběru této metody jako hlavní zdroj dat bylo získání vyššího množství respondentů než u kvalitativní metody.

Celkový počet respondentů na dotazníkové šetření skýtal celkem 215 respondentů. Cílová skupina dotazovaných byla rozdělena do dvou kategorií. První, hlavní kategorii tvořila skupina osob, které vybranou destinaci již navštívili. Druhou skupinou byli lidé, kteří danou oblast nenavštívili. Cílem této skupiny bylo poskytnutí jiných úhlů pohledů a možnosti srovnání. Účelem toho rozdělení bylo zajištění co nejširšího vzorku respondentů a získání přesnějších výsledků vzhledem ke stanoveným otázkám dotazníkového šetření.

Pro ověření a případné komparaci těchto odpovědí byl proveden kvalitativní výzkum pomocí řízených rozhovorů se zainteresovanými stranami. Rozhovory byly provedeny se čtyřmi osobami, které zvolenou oblast navštívily, a průvodcem hromadných zájezdů do destinace. Osoby byly vybrány z již zmíněné skupiny ze sociální sítě Facebook. Její členové byli osloveni za účelem provedení rozhovorů k této bakalářské práci. V rámci rozhovorů byly stanoveny otázky, na které jednotlivé osoby odpovídaly. Samotné rozhovory proběhly za pomoci využití internetu. Důvodem zvolení této formy byla skutečnost, že se zpovídané osoby nenacházely na území České republiky. Osobní kontakt by proto byl příliš složitý. Všem účastníkům tato forma vyhovovala. Mimo malé technické problémy s internetovým připojením, nastavováním optimálního zvuku a použití samotné aplikace při realizování rozhovorů nenastaly žádné větší komplikace. Hovory byly uskutečňovány prostřednictvím aplikace Zoom a v jednom případě posloužil hovor přes Facebook Messenger. Snadná manipulace byla jednou z hlavních výhod použití těchto médií pro internetovou komunikaci. Cílem těchto rozhovorů bylo seznámení se samotnými návštěvníky Azorských ostrovů a jejich pobytu v tomto místě. Hlavní výhodou této metody je získání detailnějších odpovědí dotazovaných osob než u metody kvantitativní. K dalším výhodám byly postřehy a zkušenosti jednotlivých účastníků, jež tuto destinaci navštívili. Skupinu návštěvníků tvořily čtyři osoby z rozdílných věkových skupin. Jelikož tyto jednotlivci navštívili Azory v různých časových obdobích, jejich odpovědi nabídly možnosti srovnání destinace v rozpětí od šesti let po současnost. Získané odpovědi blíže přiblížily zvolenou destinaci a umožnily hlubší pochopení českých turistů, jež se sem vydali a pomohli zodpovědět stanovené výzkumné otázky.

Pro zjištění základních údajů o vybrané oblasti byl využit doplňující výzkum v podobě rešerše tištěných publikací a internetových zdrojů v podobě průvodce po destinaci. Hlavním zdrojem informací, zejména v oblasti popisu jednotlivých ostrovů sloužil tištěný průvodce. Náhled do historie poskytla práce zabývající se místní historií. Zjištěné údaje byly doplněny pomocí internetových průvodců dané destinace. Tyto informace byly využity pro geografickou charakteristiku zvolené destinace. Poskytly náhled do její historie a vývoje Azorských ostrovů v průběhu času. Průvodci sloužily jako podklad pro charakterizování jednotlivých ostrovů.

3 Teoretická východiska

Zelenka, Pásková (2012, s. 83) definují cestovní ruch jako: „*komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělání, pracovní či jiným účelem.*“ Jako součást cestovního ruchu považují poskytování služeb a produktů a provozování zařízení nabízející služby osobám, které v dané destinaci cestují. Uvádějí, že cestovní ruch se zabývá problematikou využití, ochranou či rozvojem zdrojů a je předmětem výzkumu mnoho vědních oborů, kterými jsou zejména geografie, sociologie, psychologie, antropologie, rekreologie. Hesková (2011, s. 7) tvrdí, že cestovní ruch lze chápat jako společensko-ekonomický jev zabývající se pohybem osob, na který lze nahlížet z pohledu jednotlivce či společnosti jako jednoho celku. Důvodem pro cestování označuje především rekreaci, poznání a naplnění vlastních snů. Popisuje cestovní ruch jako fenomén úzce provázan s dalšími odvětvími především ekonomicky vyspělých zemí, který patří do skupiny tří největších odvětví z hlediska objemu tržeb zabývajících v hospodářském odvětví, společně s automobilovým průmyslem a obchodu s ropou.

Indrová (2007, s. 8) dodává, že kvůli složitosti a provázanosti cestovního ruchu jsou uplatňovány přístupy k jeho pochopení nebo zkoumání. Mezi tyto přístupy řadí ekonomické hledisko, které má za cíl studovat a zjišťovat ekonomické procesy a posoudit účinky cestovního ruchu v rámci ekonomik jednotlivých států, regionů i z pohledu světové ekonomiky, na rozdíl od přístupu ekologického, který se věnuje vztahu cestovního ruchu v závislosti na životním prostředí. Jako poslední uvádí geografické hledisko, jež zkoumá vazby mezi místem bydliště jednotlivých účastníků, místem cestovního ruchu a vztahu člověka s jeho motivací na účasti v cestovním ruchu, jakožto i zkoumání vztahů mezi účastníky a místními obyvateli.

3.1 Potenciál rozvoje cestovního ruchu

Jarolímková (2017) uvádí, že potenciál rozvoje cestovního ruchu je tvořen dvěma složkami, primární, reprezentována atraktivitami cestovního ruchu, které jsou považovány za určující aspekt z hlediska rozvoje destinace cestovního ruchu. Tvrdí, že mají přímé napojení na určitou destinaci či konkrétní místo a jsou určující pro jeho rozvoj v rámci prostředí, v němž se nacházejí. Říká, že mají značný vliv na utváření cestovního ruchu a zásadním způsobem se podílejí na množství aktivit nabízených v dané destinaci. Dále uvádí, že Atraktivita mohou působit na rozvoj v oblasti cestovního ruchu mnohdy spíše nepříznivým, často limitujícím způsobem, protože je s nimi propojená druhá složka potenciálu, infrastruktura, která svým

rozmístěním, hustotou, počtem či vlastním významem má značný dopad na stav současného charakteru a případný rozvoj dané infrastruktury.

3.2 Typologie cestovního ruchu

Indrová (2007, s. 17) popisuje cestovní ruch je komplexní jev, jež se nejčastěji dělí podle forem a druhů, které je nutno chápat po obsahové, ale i jevové stránce. Tvrdí, že formy se věnují spíše pochopení motivace osob na účasti na cestovním ruchu, zatímco druhy zajímá samotný průběh cestovního ruchu a způsob jejich realizace. Dodává, že zohledňují různá hlediska a faktory, které působí na jeho průběh.

Zabývá se otázkou, proč lidé cestují a co je k tomu vede, jaké jsou jejich motivy. Jako příklad uvádí společenské, geografické či ekonomické podmínky ovlivňující realizaci. Jako problém u tohoto rozdělení považuje nejednotnost autorů jednotlivých publikací. Společným kritériem, které nejlépe charakterizuje jednotlivé kategorie označuje členění cestovního ruchu podle jednotlivých typů. Petru (2007, s. 30) označuje potřeby účastníků jako hlavní zaměření samotných forem cestovního ruchu. Dodává, že způsob realizace závisí na dané formě cestovního ruchu. Hesková (2011, s. 20) považuje cestovní ruch jako kombinaci různých druhů cestovního ruchu. Ryglová a kol. (2011, s. 19) uvádí, cíle forem cestovního ruchu je uspokojování potřeb jednotlivých účastníků.

Indrová (2007, s. 17-18) Považuje jako klíčová kritéria pro vymezení tato:

- motivace účasti na cestovním ruchu,
- místo realizace
- vztah k platební bilanci státu
- délka pobytu
- způsob a zabezpečení cesty a pobytu
- počet účastníků
- způsob financování
- věk účastníků
- převažující prostředí pobytu
- ostatní kritéria

3.2.1 Typy cestovního ruchu podle motivace

Rekreační cestovní ruch

Podle Indrové (2007, s. 18) zastává rekreační cestovní ruch pozici nejrozšířenějšího typu cestovního ruchu z hlediska počtu osob, které se na něm podílejí. Jako cíl udává duševní a fyzický odpočinek jeho účastníků, který je realizován místech vhodných pro provozování rekreačních aktivit. Mimo odpočinku pasivního zahrnuje pobyt v přírodě, u ostrovních typů destinací považuje pobyt a relaxace u na pláži u moře a celá škálu aktivit sportovního charakteru v podobě různých her nebo zájmů shodnými se zájmy klientů či objevování zájmů nových. Hesková (2011, s. 20) dodává, že odpočinek spojený s tímto druhem cestovního ruchu může nabývat podoby aktivní i pasivní. Podle Šauer a kol. (2015, s. 133) je tento typ cestovního ruchu v úzkém propojení s životním prostředím. Uvádí, že jeho provozování může být z pohledu jednotlivce či skupiny.

Kulturně poznávací cestovní ruch

Indrová (2007, s. 18) spojuje kulturně poznávací cestovní ruchu s historickým a kulturním dědictvím, jehož hlavní funkcí je poznání, vzdělávání a rozšiřování obzorů jednotlivých účastníků tohoto typu cestovního ruchu a slouží jako prostředek nauky o tradicích a zvycích národů cizích i vlastního. Jako nejčastější cíle pokládá historické a kulturně významné památky. Hesková (2011, s. 22) poznamenává existenci různých forem, kterých může tento typ cestovního ruchu nabývat. Typické příklady atraktivit tohoto typu podle jsou Symingtona (2005, s. 341-370) k nalezení na Madeiře nebo i na Azorských ostrovech.

Cestovní ruch s náboženskou orientací

Indrová (2007, s. 19) definuje nábožensky orientovaný cestovní ruch jako návštěvu míst a událostí se spirituální, a především náboženskou tematikou, kterými mohou být církevní stavby v podobě kaplí, kostelů či katedrál. Hesková (2011, s. 22) ho zahrnuje do oblasti kulturního cestovního ruchu. Vzhledem k historii, a především vlivu náboženství se církevní památky nacházejí na celém území Portugalska.

Cestovní ruch se vzdělávacími motivy

Indrová (2007, s. 19) poukazuje na provázání tohoto cestovního ruchu s jinými formami, které se navzájem prolínají, jelikož ve většině z nich jsou určitým způsobem zahrnuty aspekty v oblasti vzdělání či poznání. Hlavním motivem pro účast na tomto typu cestovního ruchu označuje další vzdělání. Tvrdí, že podle potřeb zákazníků vzniká speciálně navržený specifický program zaměřený na konkrétní cíle v oblasti vzdělání v podobě pořádání zájezdů do vědeckých institucí i zájezdů se sportovní tematikou, které slouží jako motivy k rozšiřování znalostí a posouvají vědomosti jednotlivých účastníků. Ve sledované destinaci mohou být cílem cesty muzea, která jsou zde hojně rozšířena.

Cestovní ruch se společenskými motivy

Se podle Indrové (2007, s. 19) soustřeďuje na mezilidskou interakci a vzájemnou komunikaci. Uvádí, že účastníci podnikají cesty za účelem návštěvy příbuzných, přátel, známých či cesty za účelem účasti na společenských akcích a událostech. Azorské ostrovy pořádají oslavy svatých, jelikož náboženství zde hraje důležitou roli.

Zdravotně orientovaný cestovní ruch

Indrová (2007, s. 19) specifikuje zaměření této formy cestovního ruchu na oblast týkající se zdravotního stavu zúčastněných osob. Konstatuje, že se specializuje na léčbu nemocí prostřednictvím specializovaných středisek nebo lázeňských zařízení určených k léčbě, následné rehabilitaci a rekonvalescenci po prodělané nemoci či úrazu. Jako pozitivní aspekt označuje celkové zlepšení zdravotního stavu díky pobytů pro posílení kondice účastníků. Azorské ostrovy nabízejí v tomto odvětví cestovního ruchu například návštěvu geotermálních pramenů. Hesková (2011, s. 23) zmiňuje pozitivní působení těchto středisek na zdraví účastníků. Poznává vývoj tohoto odvětví od konce minulého století, který byl zapříčiněn zvyšujícím se zájmem v oblasti zdraví a péče o tělo.

Sportovní cestovní ruch

Indrová (2007, s. 20) definuje cíle sportovně orientovaného cestovního ruchu jako posilování a udržování dobrého zdravotního stavu svých účastníků v rámci pobytů sportovního charakteru. Hesková (2011, s. 21) spojuje sportovní cestovní ruch s aktivní účastí na různých

sportovních aktivitách. Indrová (2007, s. 20) rozlišuje konkrétní formy cestovního ruchu podle jednotlivých druhů sportovních aktivit, jimiž jsou mimo jiné horská turistika, cykloturistika, vodní či pěší turistika. Pěší či cykloturistiku považuje za vhodný způsob cestování po ostrovech.

Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí

Přírodní prostředí figuruje podle Indrové (2007, s. 20) v mnoha typech cestovního ruchu, zejména pak ve sportovní či rekreační oblasti. Za cíl považuje turisticky atraktivní oblasti a místa úzce spojená s přírodou sloužící k hlubšímu pochopení flóry, jenž je nedílnou součástí života lidí na naší planetě, jakožto i poznání fauny a jejího života. Prostřednictvím těchto míst nebo oblastí podle ní uskutečňovány speciálně orientované cesty, jejímž účelem je poznávání přírody mnohdy člověkem nedotčené. Oblasti s tímto typem přírodních atraktivit, jakými mohou být sopečné útvary, vyhaslé krátery sopek či geotermální prameny, jsou pro turisty velice atraktivní a mohou působit jak významný část motivace k navštívení těchto destinací.

Cestovní ruch s dobrodružnými motivy

Indrová (2007, s. 20) považuje tuto formu cestovního ruchu za samostatnou oblast, kde je kladen důraz na co nejintenzivnější prožitek samotným účastníkům, kteří jsou mnohdy uvrženi do situací, kde člověk otestuje svoje schopnosti v souboji s přírodou. Okolnosti, kterým jsou účastníci tohoto typu cestovního ruchu vystaveni, popisuje jako fyzicky a psychicky náročnou činnost. Uvádí, že jeho účastníci se vrhají čelem do nebezpečných situací, často nabytí vzrušením, který tento druh cestovního ruchu přináší. Prožitky, které jeho účastníci zažívají charakterizuje jako jistý stupeň vzrušení vyvolaný jejich provozováním v podobě sportovních aktivit až sportů extrémních. Hesková (2011, s. 21) poukazuje na jistou míru rizika vznikající při provozování tohoto cestovního ruchu. Ke sportovním atraktivitám na mnoha ostrovech a přímořských destinacích patří potápění či pozorování velryb. Podle madeira-adventure-kingdom (2022) je vhodným místem pro tuto činnost například ostrov Madeira.

3.3 Podmínky cestovního ruchu

3.3.1 Selektivní (stimulační) faktory

Selektivní faktory podle Hraly (2013, s. 13) úzce souvisejí s geografii dané oblasti, území, zejména důležité jsou pro cestovní ruch a jeho rozvoj, kde mají prvotní význam a představují klíčový aspekt pro využívání předpokladů cestovního ruchu určité oblasti.

Objektivní faktory

Do objektivních faktorů ovlivňujících rozvoj cestovního ruchu zahrnuje Hrala (2013, s. 14) volný čas, charakter aktuální politické situace a životní úroveň obyvatelstva, jenž souvisí s účastí na cestovním ruchu z pohledu ekonomiky dané země. Tvrdí, že lidé z ekonomicky vyspělých zemí mají zpravidla životní úroveň vyšší, což jim umožňuje podnikat cesty na místa finančně náročnější, zároveň mají více volného času a cestovní ruch se pro ně stává běžnou součástí života. Jako další klíčový faktor uvádí stav aktuální politické situace z globálního pohledu, ale i v rámci vnitropolitického stavu jednotlivých států, jenž může být ovlivněna válečnými konflikty či nestabilní politickou situací ve světě působí, které působí na rozvoj cestovního ruchu degradujícím způsobem, brání či zpomalují jeho rozvoj. Za významnou roli pokládá politický systém jednotlivých zemí, kde hlavní rozdíl je mezi společností demokratickou, která podporuje rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím volného pohybu osob a totalitní, jenž naopak tento pohyb omezuje prostřednictvím státních hranic.

Subjektivní faktory

Hrala (2013, s. 16) popisuje subjektivní faktory jako specifické psychologické motivy působící na účasti obyvatel na cestovním ruchu, kde zásadní podíl ovlivňující rozhodování mají propagace a reklama, díky kterým je možné ovlivňovat myšlení lidí a nasměrovat jejich účast na cestovním ruchu do vybrané destinace. Dále tvrdí, že tyto nástroje mohou zvednout povědomí o cílené zemi, oblasti či středisku a zviditelní je, vytvoří z něho módní trend a tím zvýší počet návštěvníků. K dalším skutečnostem vyvolávající zájem o konkrétní zemi řadí nabídku atraktivit.

3.3.2 Lokalizační podmínky

Podle Hraly (2013, s. 16-17) jsou lokalizační podmínky soubor faktorů určující základnu, která má za cíl uspokojovat poptávku cestovního ruchu ve vybraném území, jakožto i jeho samotnou realizaci. Poznamenává, že zastávají druhotnou pozici v oblasti rozvoje cestovního ruchu dané destinace.

Přírodní podmínky

Hrala (2013, s. 17) vyznačuje přírodní podmínky jako základní předpoklady pro formování cestovního ruchu určitých oblastí. Mezi ně řadí reliéf, klimatické poměry, flóra, fauna a hydrologické poměry, tedy faktory, které se zásadním způsobem nemění. Pourová (2010, s. 14) uvádí, že existuje přímá vazba mezi přírodními podmínkami a prostředím, v němž se nacházejí.

Klimatické podmínky

Pro cestovní ruch nejpodstatnější pokládá Hrala (2013, s. 17,18) mírný a subtropický podnebný pás, díky kterému zde panuje příznivé podnebí a umožňuje celoroční využívání těchto oblastí cestovním ruchem. Zmiňuje zejména přímořské destinace a ostrovy. Příkladem mohou být ostrovy v Atlantském oceánu jako Madeira či Azory.

Hydrologické podmínky

Stále většího významu nabývají hydrologické podmínky tvrdí Hrala (2013, s. 18-19). Uvádí především geotermální prameny a vody s léčebným účinkem, které vytvářejí předpoklady k realizaci lázeňských a léčebných středisek. Mezi významné atraktivity z pohledu cestovního ruchu považuje gejzíry, moře či oceán, které v přímořských a ostrovních destinacích reprezentují mnohdy hlavní motivaci účasti na cestovním ruchu v této destinaci.

Rostlinstvo

Z pohledu lokalizace cestovního ruchu má vegetace podle Hraly (2013, s. 23) většinou pouze dílčí význam, naopak v některých případech mohou figurovat jako hlavní složka motivace k navštívení dané oblasti. Symington (2005, s. 371) uvádí ostrov Flores na Azorech je klasickým příkladem, v němž rostlinstvo vystupuje jako významná přírodní atraktivita

Kulturněhistorické podmínky

Hrala (2013, s. 25) přikládá kulturněhistorickým památkám z pohledu cestovního ruchu význam největší, jelikož samotné památky představují pro návštěvníky určité hodnoty. Jako hlavní uvádí historické a umělecké dispozice působící jako hlavní impuls k navštívení památek

či celých destinací, ve kterých jsou koncentrovány. Za nejpodstatnější památky považuje ty, které disponují jistými zvláštnostmi, jsou jediné svého druhu a z hlediska významu pro cestovní ruch mají klíčovou roli. Ostatní, méně podstatné památky pokládá jako doplňující aspekt portfolia nabídky cestovního ruchu.

Sportovní a zábavní zařízení a akce

Hrala (2013, s. 28) uvádí, že se jedná převážně pasivní účast osob v podnicích a akcích poskytujících zábavu a sportovní vyžití. Jedním z mnoha příkladů může být organizování býčích zápasů nebo v případě Azorských ostrovů pořádání tradiční akce běhu býků ulicemi Symington (2005, s. 364).

3.3.3 Realizační podmínky

Mají podle Hraly (2013, s. 29) rozhodující podíl na realizaci cestovního ruchu dané oblasti v konkrétní podobě a prostřednictvím využití lokalizačních předpokladů vytvářejí celkovou nabídku služeb, která je ovlivněna faktory v oblasti dopravy a ubytovacích a stravovacích zařízení.

Dopravní podmínky

Hrala (2013, s. 29) označuje dopravu, jejímž hlavním úkolem je přemísťování osob z výchozího místa do cílené oblasti, za určující podmínku realizace cestovního ruchu, která zajišťuje jeho rozmístění. Poznává, že význam dopravy se s rozvojem tohoto odvětví zvyšuje a stěžejní roli hraje technologický pokrok a následná modernizace dopravních služeb v podobě zvyšování kapacit, rychlosti přepravy, kvality služeb poskytovaných dopravci, narůstající nároky na bezpečnost a zvyšování vzdáleností, kterých jsou dopravní prostředky schopny dosáhnout.

Ubytovací a stravovací podmínky

Podle Hraly (2013, s. 32) ubytovací a stravovací zařízení tvoří významnou součást materiální základny pro cestovní ruch ve zvolené oblasti a ovlivňují jeho realizaci rozmístěním a koncentrací ubytovacích a stravovacích zařízení v rámci daného území. Počet a úroveň těchto podniků podmiňuje zejména lokalizačními a místními podmínkami, výskytem a hustotou atraktivit vybrané destinace či konkrétního místa.

3.4 Subjekt cestovního ruchu

Hesková (2011, s. 11) nahlíží na subjekt cestovního ruchu z ekonomického a obecného pohledu, kdy je označován jako návštěvník, výletník nebo turista. Zdůrazňuje, že tato pojmenování nejsou z hlediska cestovního ruchu ekvivalentní a je nutné je rozlišovat. V ekonomickém pojetí za subjekt cestovního ruchu považuje každého, kdo spotřebovává statky cestovního ruchu a uspokojuje tím své potřeby. Za rozhodující faktory označuje dobu a místo pobytu.

Zelenka, Pásková (2012, s. 372) definují návštěvníka jako *„jakákoliv osoba, která běžně cestuje do jiného místa, než je místo jejího běžného pobytu na dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti odměňované z navštíveného místa.“* Indrová (2007, s. 13) k této charakteristice přidává rozdělení návštěvníků na domácího, u kterého se doba strávená mimo trvalé bydliště nesmí překročit 6 měsíců, a návštěvníka mezinárodního, u něhož tato doba nepřesahuje jeden rok.

Zelenka, Pásková (2012, s. 578) definují pojem turista jako *„cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času a v tomto místě též přespí v hromadném nebo soukromém ubytovacím zařízení.“* Indrová (2007, s. 14) navíc rozděluje turisty z pohledu mezinárodního a domácího. Jako zásadní rozdíl uvádí rozdíl z hlediska země, v rámci, které daný turista svou cestu uskutečňuje.

3.5 Destinace

Hesková (2011, s. 152) pokládá destinaci jako určitý geografický prostor, jenž je cílem cesty návštěvníka. V rámci tohoto určitého prostoru je podle ní vytvořena určitá nabídka služeb. Dále vymezuje oblasti cestovního ruchu na určité typologie podle stanovených kritérií, kdy nejčastějším vymezením je podle druhu atraktivit.

Destinace cestovního ruchu

Zelenka, Pásková (2012, s. 105) vymezují pojem destinace cestovního ruchu do dvou rovin. V užším pojetí rozdělují destinaci v rámci konkrétních regionů, jenž mají určitou nabídku služeb cestovního ruchu specifickou právě pro tuto oblast. V pojetí širším rozdělují destinaci na celé regiony. Ty označují jako turistické, historické nebo administrativní celky fungující jako jedno celistvé území, jejichž hlavním znakem je hojná koncentrace atraktivit cestovního ruchu soustředěných ve vybraných oblastech. Za neodmyslitelnou součást považují značně rozvinutou nabídku služeb a dostatečnou infrastrukturu. Hesková (2011, s. 152) poznamenává, že administrativní vymezení regionů nemusí odpovídat území jednotlivých destinací cestovního ruchu.

Nástrojem, který je hojně využíván destinacemi cestovního ruchu označuje Hesková (2011, s. 151) destinační management, který reprezentuje komplex činností fungujících na různých úrovních řízení, v rámci kterých probíhají procesy vzájemné spolupráce, zejména na úrovni jednotlivých mikroregionů či regionů. Jako zdroj financování a nástroj pro rozvoj destinačního managementu, považuje využívání fondů sloužících právě k těmto účelům. Poukazuje na význam tohoto nástroje v propojení s cestovním ruchem, jenž pokud je správně aplikován, může být stěžejním faktorem v oblasti jeho vývoje nejen na úrovni regionální, ale v širším pojetí celých destinací.

3.6 Atraktivita cestovního ruchu

Podle Zelenka, Pásková (2012, s. 48): „*je zájmová součást přírody a přírodní podmínky, sportovní, kulturní, společenská událost přitahující účastníky cestovního ruchu.*“ Jarolímková (2017) považuje atraktivitu cestovního ruchu za konkrétní objekty, událost či soubor událostí, které mohou být vzájemně propojené nebo vystupující samostatně. Jako hlavní cíl atraktivit uvádí vyvolání zájmu a motivaci k navštívení zvolené destinace či konkrétního místa díky svým specifickým vlastnostem.

3.6.1 Atributy atraktivit

Jarolímková (2017) dělí atraktivitu dle jejich významu na sekundární a primární, které slouží jako jedna z hlavních složek motivace pro návštěvu destinace. Tyto atraktivitu popisuje jako objekty či události mající značný význam především z historického a přírodního hlediska, kdy představují určité hodnoty nejen pro návštěvníky, ale i pro samotnou destinaci. Uvádí, že do značné míry ovlivňují realizaci samotné cesty. Sekundární atraktivitu potom označuje jako prostředek k doplnění nabídky portfolia destinace, prostřednictvím kterých se mohou prodlužovat jednotlivé pobyty a generovat dodatečné příjmy.

Atraktivitu podle Jarolímkové (2017) často zastávají funkce, které primárně neslouží účelům cestovního ruchu, často se jedná o budovy sloužící náboženským účelům, u kterých je nutné zachovat jejich původní funkci, což je pro cestovní ruch často limitující faktor. V některých případech ale uvádí, že zachování autentičnosti podpoří návštěvníkův vztah k místu a posílí přitažlivost dané atraktivitu.

Jarolímková (2017) konstatuje, že hodnotu atraktivit určuje schopnost přilákat návštěvníky do destinace, kde utratí své peníze a generovat. Uvádí, že tržní potenciál ovlivňují kapacitní a provozní možnosti atraktivitu a poskytovatelů služeb.

3.6.2 Klasifikace atraktivit

Jako první uvádí Jarolímková (2017) klasifikaci atraktivit podle druhu, kterou dále dělí do pěti podskupin na přírodní, jenž obsahují složky veškerého přírodního dědictví, kulturní, těmi rozumí složky kulturně-historického dědictví movitého i nemovitého rázu. Další podkategorii označuje jako atraktivitu organizovanou, jedná se o akce, které jsou organizovány záměrně a jsou omezeny z časového hlediska. Sociální potom definuje jako typické prvky důležité pro daný způsob života na určitém místě. Poslední v této kategorii zmiňuje atraktivitu uměle vytvořenou člověkem. Druhým typem udává rozdělení atraktivit v závislosti na jejich poloze v jednotlivých oblastech. Podle funkce v cestovním ruchu atraktivitu dělí na primární a sekundární. Dělením podle délky přístupnosti člení na trvalé a krátkodobé. Typickým příkladem trvalé atraktivitu uvádí muzeum a krátkodobým výstavou různého rázu. Z hlediska charakteru expozice rozděluje atraktivitu s klasickou, interaktivní, zážitkovou expozicí a atraktivitu bez expozice. Dále popisuje atraktivitu podle tří režimů vstupu, tedy bez vstupného, s dotovaným vstupným a komerčními cenami vstupného.

Podle významu je Jarolímková (2017) třídí na lokální, regionální, národní, mezinárodní a světové. Z pohledu přínosu pro návštěvníka je klasifikuje do sedmi kategorií, jimiž jsou vzdělávací, například muzea, dále zábavní, estetické, společenské, těmi mohou být například slavnosti, dále pak relaxační v podobě lázní a jako poslední uvádí sportovní a zážitkové atraktivitu. Za příklad zážitkových se dá považovat běh býků ulicemi města Terceira, Symington (2005, s. 364). Podle přístupnosti dělí Jarolímková (2017) atraktivitu na volně přístupnou a s řízeným vstupním režimem, při kterém je stanovena otevírací doba a návštěvník se pohybuje samostatně nebo za doprovodu průvodce. Za podstatné považuje segment návštěvníků, podle kterých je rozděluje na univerzální, které jsou určeny pro všechny, dále pro zájmové skupiny a specifické, které jsou určeny pro vybranou skupinu návštěvníků. Podle vstupného dělí atraktivitu na takové, které jsou přístupné zdarma, s dotovaným vstupným nebo s komerčními cenami vstupného. Bezbariérové a atraktivitu s bariérou rozlišuje z hlediska jejich dostupnosti. Podle sezónnosti je rozděluje celoročným a sezónním.

V závislosti na počasí klasifikuje Jarolímková (2017) atraktivitu závislé a nezávislé na počasí. Vysvětluje, že nezávislé na počasí se na rozdíl od závislých nacházejí v krytých prostorech. atraktivit. Jako poslední uvádí rozdělení podle přístupu udržitelného rozvoje na atraktivitu šetrnou k prostředí a na ty, které tento přístup nerespektují.

4 Praktická část

4.1 Azorské ostrovy

4.1.1 Základní informace

Azorské ostrovy podle Klímy (2020, s. 11) díky své poloze uprostřed Atlantiku mezi Evropou a Severní Amerikou zaujímají významnou strategickou pozici a postupem času se z nich stal se podstatný kontaktní bod při plavbě přes oceán. Uvádí, že první, kteří si toto území nárokoval byl Portugalský národ, jimž náleží dodnes. Popisuje Azory jako součást ostrovních skupin severní části Makaronésie. Kloubová (2018) označuje Makaronésii jako oblast pěti souostroví v Atlantského oceánu, do kterých spadají Azorské ostrovy, Madeira, ostrovy Selvagens, Kanárské ostrovy a Kapverdské ostrovy. Popisuje Azory jako nejbližší oblast od pevninského mys Portugalska. Podle Vašatové (2014) se Azory rozdělují na 9 ostrovů. Uvádí, že jednotlivé ostrovy se dělí na *concelha*, v porovnání se Českou republikou se jedná o rozdělení podle krajů, které se dále dělí *freguesia* neboli obce a farnosti. Říká, že centrum tvoří hlavním město celého souostroví Ponto Delgado na ostrově São Miguel. Poznává, že počet lidí žijících v jednotlivých krajích se liší. Mezi státní symboly podle portal.azores.gov (2022) patří státní vlajka, erb, hymna, pečeť a právní režim, viz příloha Heraldické symboly Azorských ostrovů.

Geografie

Podle Vašatové (2014) jsou azorské ostrovy vulkanického původu, jenž měl na jich utváření velký vliv. Uvádí, že jejich vznik souvisí s jejich geografickou polohou. Tvrdí, že leží na střetu tektonických desek, konkrétně se jedná o Americkou, Euroasijskou a Africkou tektonickou desku. Konstatuje, že kvůli třetím těchto desek zde docházelo ke mnoha vulkanickým jevům v podobě sopečných erupcí z hned několik zde nacházejících se sopek. Dodává, že mimo sopečné erupce ostrovy postihují v závislosti na jejich poloze také seizmická aktivita. Vznik Azorských ostrovů datuje na dobu přibližně před 8 miliony let. Jako nejstarší uvádí ostrov Santa Maria.

Klíma (2022, s. 11) rozděluje je na tři skupiny, východní, kterou tvoří největší ostrov São Miguel a Santa Maria. Střední část, kterou představují ostrovy Terceira, Sao Jorge, Pico a Graciosa, popisuje jako nejpočetnější z hlediska počtu ostrovů. Ostrovy Flores a Corvo označuje jako západní část. Poznává problém ve vzdálenosti jednotlivých ostrovů, zejména ostrovů Flores a São Miguel, jenž od sebe dělí 520 kilometrů. Celkovou rozlohu Azor srovnává s rozlohou Lucemburska, které je jen o něco málo větší než samotných ostrovů.

Východní část

Titulem největšího ostrova spadající pod Portugalskou republiku s celkovou rozlohou necelých 747 km² označuje Klíma (2020, s. 11) hlavní ostrov São Miguel, na kterém žije bezmála 140 000 obyvatel. Nej hustší osídlení na ostrově, jakožto na celých Azorech uvádí při pobřeží. Dle administrativních celků ostrov dělí na 6 „concelhos,“ neboli okresů. Tvrdí, že vedlejší Santa Maria vzhledem ke své podstatně menší rozloze, okolo 97 km², poskytuje domov přibližně 6000 obyvatel, kteří jsou soustředěni do jediného okresu s centrem v obci Viva do Porto.

Střední část

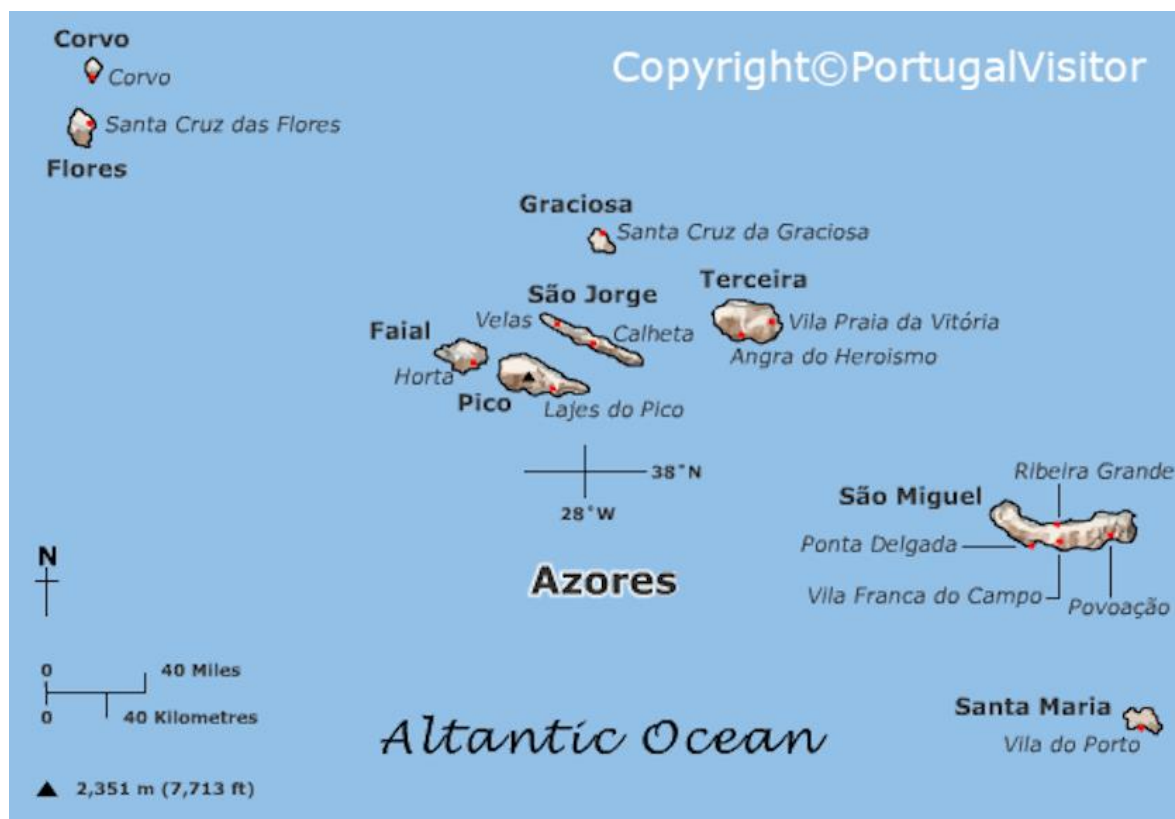
Dále na východ se podle Klímy (2020, s. 11-12) nachází nejlidnatějším ostrov střední skupiny Terceira, na které sídlí okolo 60 000 obyvatel rozmístěných na ploše 402 km². Ostrov charakterizuje především pro své hojné historické památky, proslulým přístavem a pohořím Santa Barbara. Středem této skupiny označuje úzký protáhly ostrov São Jorge, který se svou rozlohou 237,6 km² poskytuje domov téměř 10 000 lidí, jejichž centrem jsou střediska Calheta a Velas rozdělující ostrov na dva okresy. S rozlohou 447 km² řadí ostrov Pico jako druhý největší z celého souostroví. Uvádí, že sousední São Jorge odděluje pouze 15 km úzký průliv. Název Pico překládá do češtiny jako Vrchol, tento název dostal podle zde monumentálně se tyčící sopky s výškou 2351 metrů, která z ní činí nejvyšší vrchol Portugalska. Ostrov s celkovým počtem 15 000 obyvatel rozděluje do tří okresů. Od sousedního Faialu je podle Klímy (2020, s. 12) oddělen dalším ještě užším průlivem. Tvar ostrova Faial přirovnává k nepravidelnému pětiúhelníku, který se svou celkovou rozlohou 173 km² poskytuje domov téměř 15 000 lidí, kteří jsou koncertováni do jediného správního celku, s hlavním městem Horta. Jako dominující prvek západní strany ostrova pokládá sopku Vulcao dos Capelinhos. Posledním ze střední skupiny uvádí Klíma (2020, s. 12) ostrov Graciosa, jenž svou rozlohou 61 km² a tvarem připomínající ovál patří k menším ostrovům. Město Santa Cruz da Graciosa označuje jako domov převážně většině ze 4500 zde žijících obyvatel.

Západní část

Západním směrem leží podle Klímy (2020, s. 12-13) dvojice ostrovů Flores A Corvo. S rozlohou 141,7 km² popisuje ostrov Flores jako větším z dvojice západních ostrovů. Rozděluje ostrov a 4000 zde žijících obyvatel do dvou okresů, jejichž sídly jsou Santa Cruz a Lajes das Flores. Kvůli výskytu všudypřítomných modrých hortenzií ho charakterizuje jako „Ostrov

květin“. Jako již vyhaslou sopku zmiňuje i nejmenší Corvo, na jehož území okolo 17 km² žije pouze 430 stálých obyvatel.

Obrázek 1 Mapa Azorských ostrovů

Zdroj: portugalvisitor, 2022

4.1.2 Počasí

Podle klub (2022) Azorské ostrovy patří do subtropického podnebného pásu, přičemž počasí se zde oproti jiným exotickým destinacím podstatně liší. Uvádí, že proměnlivé klima je do značné míry ovlivněno skutečností, že ostrovy leží v srdci Atlantského oceánu. Poznává, že se jedná o oblast často sužovanou větrem spojených s deštěm, jenž způsobují výkyvy počasí. Nejteplejším obdobím označuje srpen a září, kdy jsou teploty nejpriznivější a mohou se pohybovat až okolo 28 °C, ovšem průměrná teplota v zimních měsících na hranici 14 °C a v letních dosahuje k 21 až 22 °C.

4.1.3 Historie Azorských ostrovů

Podle Klímy (2020, s. 14) nelze přesně určit, kdo jako první Azorské ostrovy objevil, jelikož záznamy z této doby jsou nepřesné a existuje zde mnoho rozdílných pramenů o možných objevitelích. King, Wilkinson (2004, s. 16) považují za objevitele prince Jindřicha, zvaného „mořeplavec“. Uvádí, že právě on se zasloužil na objevení Azor v roce 1427.

Dalším faktorem nejistoty uvádí Klíma (2020, s. 14) neúplnost, nejednotnost, či chybné zpracování námořních map z tohoto období, jelikož stále nebylo moře zcela probádáno. Teoretické objevení ostrovů připisuje starověkým civilizacím jako jsou Fénicičané, či k jejich nástupcům starověkému Kartágu. Tvrdí, že právě tyto kdysi mocné národy a zkušení mořeplavci byli na ostrovy spíše zahrnány nepříznivým počasím než cíleným námořním expedicím, zejména pak mohli být ovlivněni bouřemi nebo i nevyzpytatelnými větry, které panují na mořích dodnes. Ostrovy v prvopočátku považuje jen jako orientační bod a zdroj pitné vody.

Podle Klímy (2020, s. 16) v době rozmachu a rozvoje Portugalska, zejména jejich lodní flotily, po tzv. „revoluci měst“ letech 1383-1385 započala éra objevování stále vzdálenějších částí světa. Jako klíčový bod uvádí doposud neobydlené ostrovy, jejichž kolonizace a vytvoření samostatného společenství nastalo až podstatně později. Udává, že pod svou nadvládu je získalo právě Portugalsko a zastávaly významný výchozí bod pro námořní výboje. První záznamy zpracovaných v mapách datuje do první poloviny 14. století, a to konkrétně ostrovy Santa Maria a Sao Miguel, jimž se zpočátku neříkalo o Azorské ostrovy, ty byli s oněmi mapami ztotožňovány až později.

V průběhu let se podle Klímy (2020, s. 16) ostrovy začaly objevovat v různých námořních mapách pod různými názvy. Poznamenává objevení dosud neosídlených ostrovů Porto Santo A Madeiru, které díky bojům proti muslimům v Africe a následné expanzi do středozemního moře Portugalci obsadili v letech 1419-1420. Tvrdí, že v druhé polovině 15. století bylo zmapováno nejdříve pouze sedm z devíti ostrovů, až s postupem času byli přidány dva zbývající, tedy Corvo a Flores.

Klíma (2020, s. 17-21) uvádí, že než započalo osídlování ve 30. letech 15. století, sloužily ostrovy jako zásobárna pitné vody pro portugalské mořeplavce na jejich cestách po Atlantiku. Vašatová (2014) uvádí jako prvního oficiálního kolonizátora kapitána Goncala Velha Cabrala, který se jako první zasloužil o osídlení ostrovů Santa Maria a São Miguel. Uvádí, že první

obyvatelé Azorských ostrovů pocházeli z jižní části Portugalska. Jako další objevené ostrovy označuje São Miguel, Terceiru a následně i zbytek ostrovů. Jako poslední objevené pokládá Flores a Corvo.

Klíma (2020 s. 17-21) Poukazuje na fakt, že Portugalský národ kvůli obsazování a výbojům v Africe neměl dostatek lidí k osídlování Azor, v důsledku toho měli zde žijící obyvatelé úlevu od daní, aby lépe prosperovali. Za výraznou pomoc považuje přivážení zboží a otroků právě z podrobených území v Africe, díky kterým mohli obyvatelé Azor obdělávat půdu. Jako první zde pěstovanou plodinu označuje cukrovou třtinu, což se později ukázalo jako nepříliš efektivní, jelikož se jí tam kvůli podnebním podmínkám příliš nedařilo. Situaci Kvůli bojům s Maury popisuje osídlování Azor jako velice náročný proces, jelikož Portugalsko nedisponovalo dostatkem lidí k jejich osídlení, proto se ke kolonizaci přizvali kolonizátoři z Nizozemí, jejímž cílem stal ostrov Terceira. Vliv vlámských cestovatelů zde byl podle Klímy (2020, s. 21) značný, dokonce se zde objevil název Vlámské ostrovy. První osídlení ostrova Pico popisuje jako Robinsonův příběh, jelikož zde panují nejasnosti o jeho objevení. Objevení ostrova Sao Jorge líčí jako zahalené neznámem, byl sice nalezen brzy po Terceire, ale není jasné kým. Kolonizaci ostrova Grasoicia pokládá za opožděnou, jelikož úspěšně proběhla až kolem roku 1470, na rozdíl od předešlých ostrovů, kde proces osídlování započal již ve 30. letech 15. století. Objevení nejdlehlých ostrovů Flores a Corvo označuje za příliš dobře zdokumentované. Osídlování těchto dvou ostrovů datuje až v první polovině 16. století, na rozdíl od ostatních, které tou dobou měli již zavedené organizované obce. Kolonizaci Azor a jejich následné obydlování, jenž vedlo k propojení jednotlivých komunit a jejich následnou spolupráci považuje z hlediska přežití za klíčové, jelikož podmínky na ostrovech nejsou příznivé jako na pevnině a na zdejších ostrovech hledali útočiště nejen Portugalci a Nizozemci, ale i vyhoštění zločinci, židé, či otroci. Život

Klíma (2020, s. 17) odvozuje jejich název z italského slova „azzuro“, podle modrého nebe nad Atlantikem a ostrovy tedy Isole Azzure, to ovšem Portugalci nemohli přijmout, a pojmenovali je Ilhas dos Acores, což v překladu znamená Jestřábí ostrovy. Poukazuje na klíčový aspekt osídlování ostrovů, jímž byl klíčový stálý přísun pracovní síly v podobě otroků ze Portugalci okupované Afriky. Správa, fungování, a především výběr daní na Azorském souostroví odvozuje od zavedeného madeirského vzoru.

Jako významnou událost popisuje Klíma (2020, s. 24-25) zakotvení jedné z lodí Kryštofa Kolumba roku 1493 na ostrově Santa Maria. Poukazuje na nevraživost mezi Španělskou a

Portugalskou mocností, jež zapříčinily, že se zde Kolumbova loď nedočkala vřelého přivítání. King, Wilkinson (2004, s. 16) popisují situaci jako silně gradující až do roku 1494, kdy smlouva s *Tordesillasu* rozdělila svět na portugalskou a španělskou zónu pomocí poledníkové čáry. Rok 1499 uvádí Klíma (2020, s. 24-25) jako rok návštěvy objevitele Vasco de Gamy. Tvrdí, že zámořské plavby a následné objevování a osídlování Nového světa předurčily ostrovy jako strategický a zásobovací bod právě pro tyto cesty.

Počátkem 16. století se podle Klímy (2020, s. 29) na Azorech stále více rozvíjela kolonizace a osídlování, které sebou přineslo ekonomický růst spojený s placením daní a různých další poplatky. V této době se na svou výpravu kolem světa podle Drouva (2016, s. 17) vydává objevitel Vasco de Gamma, jenž svou cestou dokázal, že Země je kulatá. Klíma (2020, s. 29) prezentuje Azory jako klíčovou oblast zejména v zásobování Portugalska obilím. Toto století spojuje s nepříznivými událostmi, zvláště pak s mohutnými zemětřeseními. Uvádí, že jedno z nich dokonce pohřbilo hlavní město ostrova Sao Miguel, ve kterém zahynuly stovky místních obyvatel. Za další katastrofu označuje morovou epidemie, která o několik let později zmařila životy tisícům. Za zcela zásadní pokládá roli církve, které podobné události přidávali na moci a vlivu. Na ostrově Terceira bylo zřízeno biskupství, což označuje jako jeden z faktorů, které zapříčinily, že se místní Angra do Heróismo stala hlavním městem souostroví. Stala se z něho díky dobře situovanému přístavu klíčová zastávka pro lodě plující do Indie nebo i do brazilského Salvadoru Klíma (2020, s. 29).

Kolem roku 1530 byly podle Klímy (2020, s. 28) na již obydlených ostrovech zavedená struktura a byly utvořeny plnoprávné obce. Tvrdí, že v tomto období započala kolonizace Brazílie a tím se vliv Azorských stále zvyšoval, protože sloužily jako kontaktní bod napříč Atlantikem. Uvádí, že téměř na všech ostrovech byli vybudovány kláštery za účelem vzdělání, posílení a utvrzení moci křesťanské církve nebo i poskytování zdravotní péče místním obyvatelům za účelem zlepšení jejich životních podmínek, které nebyli pro místní vyhovující.

Klíma (2020, s. 31) označuje Druhou polovinu 16. století jako období sporů a ozbrojených konfliktů mezi církevními skupinami, jelikož Evropa byla rozdělena na katolickou a protestanskou církev. Uvádí, že mimo tyto skutečnosti se na neblahé situaci místních obyvatel podíleli značnou měrou i další faktory v podobě vysokých daní, živelných katastrof a sporů mezi jednotlivými mocnostmi. Z možných bezpečnostních rizik přikládá zvláštní význam nájezdů pirátů, kvůli kterým začaly zřizovat pevnosti jako Forte de Sao Brás ve Pontu Delgadu, které díky své lokalizaci a neustále rostoucímu námořnímu ruchu nejvíce přibývalo na

důležitosti. Jako Příklad živelné katastrofy udává výbuch sopky Prainha de Norte na ostrově Pico. roku 1562.

Po smrti Krále Šebestiána roku 1578 se panovaly podle Klímy (2020, s. 33) nejistoty ohledně nástupnictví a jelikož neměl král žádné potomky, svrhla řada svárů o trůn. Mezi hlavní kandidáty zařadil Filipa II. španělského, a Antonína z Cratu. Tvrdí, že Filip neotálel a vtrhl na portugalské území, jenž si podmanil silou, ovšem problém nastal u obsazování Azorských ostrovů. Říká, že většina z jejich představitelů, kromě ostrova Sao Miguel, stála na straně Antonína a byla připravena se za jeho nárok vládnout pustit do boje. Klíma (2020, s. 35-37) popisuje, že po sérii krvavých bitev na moři i na souši nakonec jako vítězná strana vzešla španělsko-portugalská armáda pod vedením Filipa II., jemuž roku 1583 všechny ostrovy odpřisáhly věrnost a boje konečně ustaly. Uvádí, že se Azory z konfliktu vzpamatovaly ještě dlouho po jejich skončení. Konec 16. století líčí Klíma (2020, s. 40) jako období, kdy se k moci dostávala Anglie a následné rozepře mezi těmito dvěma velmocemi odnesly Azorské ostrovy velice tvrdě, a to v podobě nájezdů a následného drancování. Uvádí, že válkou zasažené Azory neměli proti značné přesile ostrované sebemenší šanci. Těžký život na ostrovech připisuje Klíma (2020, s. 41) také častým přírodním katastrofám v podobě zemětřesení, prudkých dešťů či morové epidemie činili život na ostrovech téměř nemožný, proto se mnoho místních obyvatel na počátku 17.století uchýlilo do Portugalskem obsazených území v Brazílii.

Podle Klímy (2020, s. 41) se první polovina 17. století nesla v hladomorů jak na Azorech, tak i v celém Portugalsku. Tyto události pokládá za důvod narůstajícího napětí mezi lidem a vládou, jež vyústily v ozbrojený střet vládnoucí strany Filipa III. a prostým lidem v roce 1623. Tento zoufalý pokus o revoluci označuje jako předzvěst pro následnou perzekuci takto smýšlejících lidí. Říká, že na Azorech svou moc upevnila církev a získala zde ještě větší moc. Jak dále uvádí, pro ostrovy to nevypadalo vůbec dobře, nájezdy pirátů střídaly přírodní katastrofy. Situaci v Evropě označuje jako začátek úpadku španělské a portugalské říši, kterou začalo ohrožovat Nizozemí. Konstatuje, že ty poměry vedly ke vzpourám a rebeliím proti vládnoucí moci, které se projevily na Azorech v podobě nepokojů a protestů. V průběhu třicetileté války se podle Klímy (2020, s. 44) se ostrovy dostali opět pod Portugalsko, ovšem z důvodů změn ve světě už nezajímaly tak důležité postavení. V důsledku změn na trůnu uvádí, že Azory koncem 17. století staly vyhnanickou kolonií.

Podle Klímy (2020, s. 50) započalo 18. století válkou mezi Francií a Anglií o španělské dědictví, která ovlivnila dění i v Portugalsku. Podle St. Louis, a kol. (2008, s. 30) považují za

významnou osobnost portugalských dějin tohoto období Sebastião José de Carvalho e Mello, který se zasloužil o rozvoj obchodu a průmyslu, jež byly důležitou součástí ekonomiky Portugalska. Mezi jeho další skutky, které ovlivnili i Azorské ostrovy řadí zrušení otroctví v koloniích. Klíma (2020, s.50) pokládá události na Azorech v této době za značně obtížné, jelikož se potýkaly s další vlnou neustálých přírodních katastrof. Uvádí, že roku 1744 ostrovy zasáhly masivní přívaly dešťů, jenž stály životy mnoha místních obyvatel. Říká, že v této době byly ostrovy závislé na námořním ruchu. Ke konci 18. století uvádí Klíma (2020, s. 57), že ostrovy začaly opevňovat přístavy, v důsledku narůstajícího tlaku Francie s Anglií, se kterou Portugalsko sympatizovalo.

Na počátku 19. století podle Klímy (2020, s. 57) byl na Azory vyvíjen tlak o ukončení spolupráce s Anglií ze strany Španělska a Francie. Uvádí, že v tomto období se k moci dostal Napoleon Bonaparte, který si chtěl podmanit území patřící Anglii. Podle Želiezka (2022) byl na Azory vyvíjen tlak ze strany Francouzů, aby se k připojily na jejich stranu v tomto válečném konfliktu. Uvádí, že Portugalsko společně s Azorskými ostrovy tento návrh odmítly a vstoupily do války pod záštitou britského impéria. Tvrdí, že se podařilo Francouzská vojska odrazit. Poznává, že po smrti krále Jana IV. Bylo portugalskou uvedeno do války o moc a Zemi sužovali občanské nepokoje. Druhou polovinu 19. století označuje za klidnější.

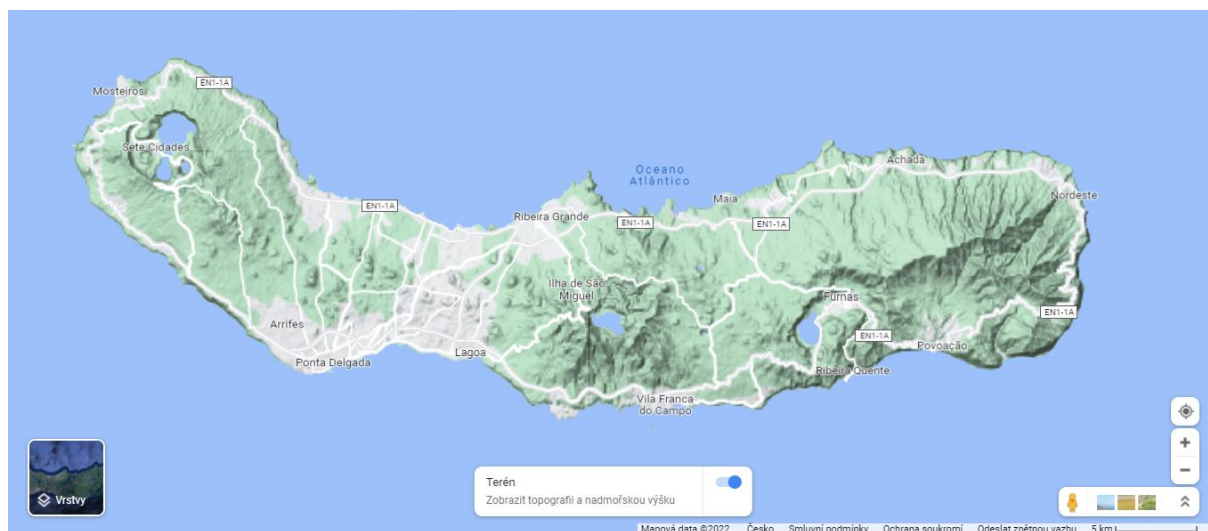
20. století podle Želiezka (2022) přineslo mnoho změn ve vládnoucím režimu. Říká, že byl svržen diktátorský režim zavedený na přelomu 19. a 20. století a Portugalsko se roku 1910 stalo republikou. Podle Wheeler (1999, s. 15) ani toto nepřineslo Portugalsku tížený odpočinek v uklidnění aktuální politické situace. Uvádí, že nastalo období, kdy se vystříдалo 35 vlád, ale ani jedna se u moci neudržela příliš dlouho. Tvrdí, že nestálost vlády a celková situace v Portugalsku umožnila nástup diktátorského režimu. Jako osudný zvrát pokládá Želiezka (2022) vstup Portugalska do 1. světové války v roce 1916. Uvádí, že tyto události měli pro portugalskou a Azorskou ekonomiku katastrofální následky, které umožnily opětovný návrat diktátorského režimu, jež trval až do roku 1975. V průběhu 2. světové války označuje neutrální Portugalsko za stát sympatizující s fašistickým režimem. Klíma (2020, s. 122) uvádí jako jednu z příčin ztráty vlivu Portugalska uvádí obsazení „Portugalské Indie“ v roce 1961. K dalším důvodům úpadku moci řadí nákladnou válku v koloniích v Africe. Jako vrchol úpadku považuje „Karafiátovou revoluci“ ozbrojených sil v roce 1974, která svrhla nastolený diktátorský režim a dala nezávislost svým koloniím.

4.1.4 São Miguel

Podle Symingtona (2005, s. 362-363) reprezentuje São Miguel největší ostrov celého souostroví a představuje vstupní bod na Azory, na kterém lze nalézt mnoho turisticky atraktivních míst hodných k navštívení. Uvádí, že velké významnosti dosáhl především jako strategicky umístěný přístav, který byl z historického hlediska klíčový pro vývoj všech ostrovů tohoto souostroví, fungoval jako zastávka cestovatelů z Evropy, kteří cestovali přes Atlantik do Nového světa. Poznává, že dnes mimo jeho původního určení slouží jako historické středisko významné pro cestovní ruch a nachází se zde i letiště. Ostrov charakterizuje jako kontrast mezi místy vytvořených člověkem a dech beroucí přírodou s hlavním městem celých Azor, které se pyšní celou řadou památek, vzhledem k historii se jedná především o architektonické atraktivní úzce spojených s náboženstvím, které dodnes tvoří podstatnou část kultury celého portugalského národa. Ostrov pokládá za výchozí bod pro organizaci a následnou realizaci výletů po ostrově. Musilová (2022) charakterizuje ostrov jako místo ovlivněno vulkanickou činností, jež dala ostrovům jejich specifickou podobu. Označuje tento ostrov jako místo vhodné pro pěší turistiku. Vyzdvihuje zejména výhledy na místní přírodní atraktivitu a okolní krajinu.

Na ostrově nalezneme podle Symingtona (2005, s. 362-363.) malebné kostely či kláštery, jež jsou posety po celém souostroví, jehož centrem je Ponto Delgado a náměstí Praça Gonçalo Velho Cabral, na němž je umístěna socha prvního kapitána, který se zasloužil o osídlení ostrova. Musilová (2022) uvádí, že město je typickým příkladem místní architektury, především z období kolonizace Azorských ostrovů. Na náměstí Largo da Matriz se podle Symingtona (2005, s. 362-363) nachází půvabný kostel São Sebastião z první poloviny 16., který typický svým vstupním portálem. K dalším historickým památkám města řadí renesanční pevnost Forte de São Bras, klášter Covento da Eperança či Santo Cristo dos Milagres. Musilová (2022) klade důraz zejména na centrum města, jež je zářným příkladem historických památek. Jako hlavní muzeum celých Azor, jež odráží tamní život prostřednictvím exponátů zaměřených na zemědělství a rybolov, považuje Museu Carlos Machado. Na západní části ostrova vyzdvihuje 12 kilometrů v obvodu dlouhý sopečný kráter, na jehož dnu se nalézá malá vesnice Sete Cidades, na kterou lze pohlédnout z vyhlídky Vista do Rei. Na severní části ostrova podle Symingtona (2020. s. 362-363) stojí ve městě Ribeira Grand kulturní středisko, které seznámí návštěvníky s místní historií od 16. až do 20. století a nabízí pohled na život obyvatel venkovských částí ostrova. Na východě uvádí kráterovou oblast s písčnou pláží a jezerem Lagoa do Fogo. Poukazuje na geotermální lázeňský komplex ve městě Furnas, kde

Gejíry a vřidla obepínají a podtrhují atmosféru tohoto místa. K přírodním atraktivitám přidává zahrady Parque Terra Nostra, ve kterém roste mnoho druhů rostlin a stromů a činí tak oblast atraktivní pro milovníky přírody. Nedaleko směrem na jih poznamenává jezero Lagoa das Frunas, u jehož břehů zde místní obyvatelé připravují místní pokrm „cozido“. Cklub (2020) za zvláštnost ostrova São Miguel pokládá čajové plantáže, jenž v Evropě nenajdeme. Následující obrázek znázorňuje terénní mapu ostrova São Miguel.

Obrázek 2 Mapa ostrova São Miguel

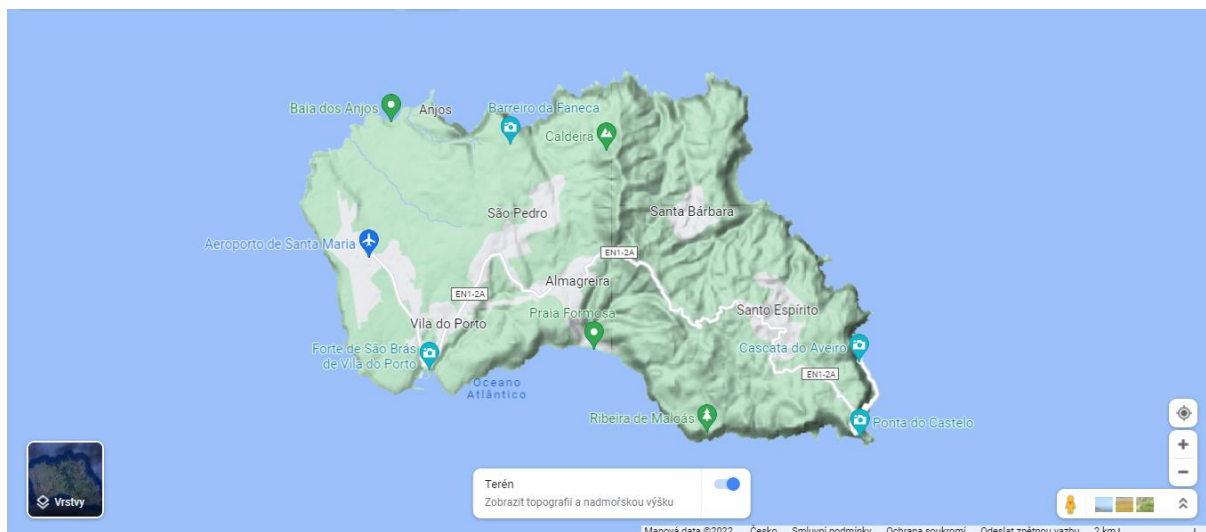
Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.5 Santa Maria

Nedaleko největšího São Miguel se podle Symington (2005, s. 364) nachází rozlohou značně menší ostrov Santa Maria, který se vyznačuje poklidným životem na venkově doplňovaným písčnými plážemi, jež utváří celkový vzhled ostrova. Ostrov označuje jako místo s nejteplejším podnebím s celých Azor. Uvádí, že většina populace je soustředěna do jediného správního celku vybudovaného jako přístav připomínající jednu táhlou ulici, na rozdíl od měst, jakými jsou Ponta Delgado nebo Angra do Heróismo. Tvrdí, že ve 2. světové válce zde byla vybudována přistávací dráha, jenž zabírá převážnou západní část ostrova. Za zajímavost pokládá, že se zde zastavila i výprava Kryštofa Kolumba, kterou připomíná socha v malém městečku Anjos na severu. Mezi místa vhodná k navštívení řadí vyhlídku nejvyššího vrcholu Pico Alto a architektonickou památku v podobě barokního kostela ve vesnici Santo Espírito stojí na východě. Podle visitportugal (2013) je ostrov Santa Maria znám především pro své typické rozeklané pobřeží. Jako místa vhodná k navštívení uvádí oblast Barreiro da Faneca.

Charakterizuje ostrov jako nejteplejší místo na Azorech. Následující obrázek znázorňuje ostrov Santa Maria.

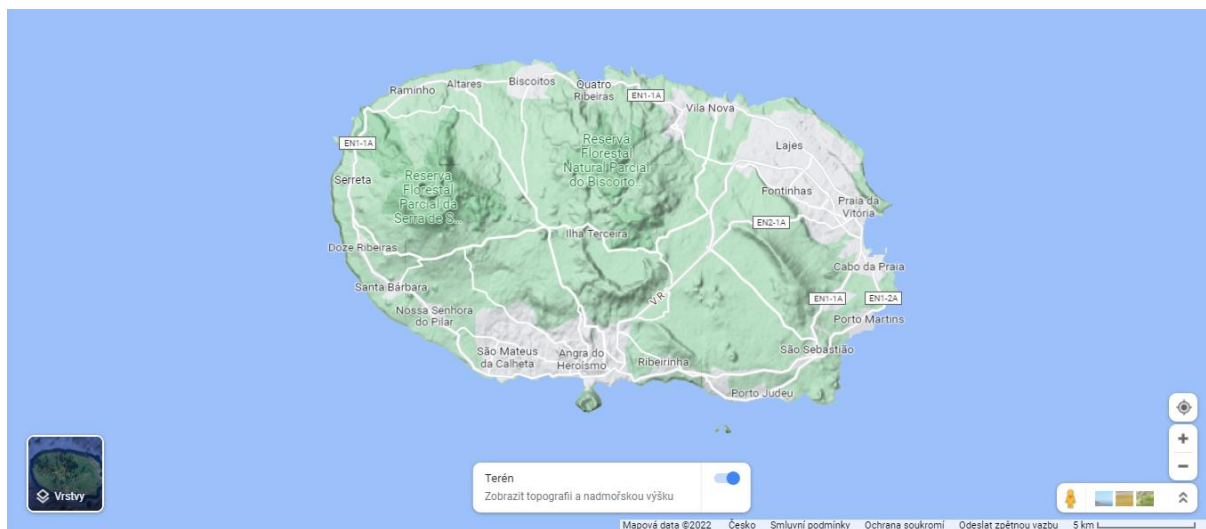
Obrázek 3 Mapa ostrova Santa Maria
Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování

4.1.6 Terceira

Jméno ostrova spojuje Symington (2005, s. 364-365) s jeho objevením, v překladu Terceira z portugalštiny do češtiny znamená „třetí“. Udává, že portugalští objevitelé Terceiru objevili jako v pořadí třetí ostrov celých Azor. Hospodářství a místní ekonomiku v porovnání s ostatními členy souostroví popisuje jako více rozvinutou. Jedním z faktorů ovlivňující tyto skutečnosti uvádí město Angra do Herosímo, které díky svým jedinečným historickým atraktivitám je zapsáno na seznamu UNESCO. Z historického hlediska považuje město díky své poloze a zdejšímu přístavu, ve kterém kotvili lodě cestující z Evropy a Afriky do Nového světa, za velmi významné. Tvrdí, že díky bohatství, které jsem tyto lodě přinášely, město vzkvétalo a v důsledku toho zde vznikali stavby dnes tvořící důležitou součást pro oblast cestovního ruchu. K památkám řadí především kostely a katedrály. Popisuje událost, při které bylo město zasaženo masivním zemětřesením, ovšem jeho krása byla zachována. Výhled na Terceiru si podle Symingtona (2005, s. 365.) mohou návštěvníci vychutnat z pevnosti Castelo de São João Baptista, jež původně složila jako klenotnice. Dominantou města označuje zrestaurovanou Katedrálu (Sé), v jejíž blízkosti lze nalézt městské zahrady Jardim Municipal. Podle azoreschoice (2022) je Terceira dalším z příkladů, kdy vulkanická činnost sehrála hlavní roli ve vytváření podoby místní krajiny. Vnitrozemskou část ostrova označuje jako místo, které

nabízí pohled na život obyvatel napříč historií. Za nejvýznamnější památku považuje systém jeskyň Algar do Carvao.

Kopce poseté stromy podle Symingtona (2005, s. 365) lemují nížiny bující zelenými plochami ostrova, v jehož středu se nachází největší kráter celých Azor nesoucí název Caldeira de Guilherme Moniz. Vyzdvihuje oblíbenost jeskyně pod kráterem. Západním směrem leží horké gejzíry Furna do Exofre produkující výpary síry. Osamělý kráter pohoří Serra de Santa Barbara a Serra do Cume pokládá za místo se znamenitým výhledem na okolní krajinu a severní pobřeží, jež je pokryto lávovými útvary připomínajícím sušenky.

Obrázek 4 Mapa ostrova Terceira
Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.7 Graciosa

Podle Symingtona (2005, s. 367) obyvatelé tohoto ostrova žijí životem poklidným na ploše, kterou zabírají z velké části pole určená pro zemědělskou výrobu, na nichž mohou návštěvníci spatřit tradiční „dvoukolák“, který jako tažnou sílu využívá voly. Uvádí, že v severní části ostrova se nachází město Santa Cruz, jež je typické svými malebnými bílými domky, které charakterizují celkový vzhled města. Podle cklub (2022) je místní krajina posetá historickými mlýny, jenž dodávají ostrovu jeho jedinečnou podobu. Museu da Graciosa označuje Symington (2005, s. 367) jako místo exponátů v podobě vinných lisů, hraček či člunů využívanými lovci velryb, které přibližují život na ostrově. Tvrdí, že víno je možné ochutnat z vinic rozsetých po nížinných částech ostrova. Za místo s krásným výhledem považuje vrchol Monte de Ajuda, jenž tyčí nad městem. Místem pro nadšence památek spojených s náboženstvím udává kapli Nossa Senhora da Ajuda ze 16. století. Za největší lákadlo ostrova

považuje majestátní jeskyni vulkanického původu Furna do Enxofre nabízející pohled na sirné jezero nacházející se v útrobách kráteru vzniklého sopečnou činností. Následující obrázek znázorňuje ostrov Graciosa.

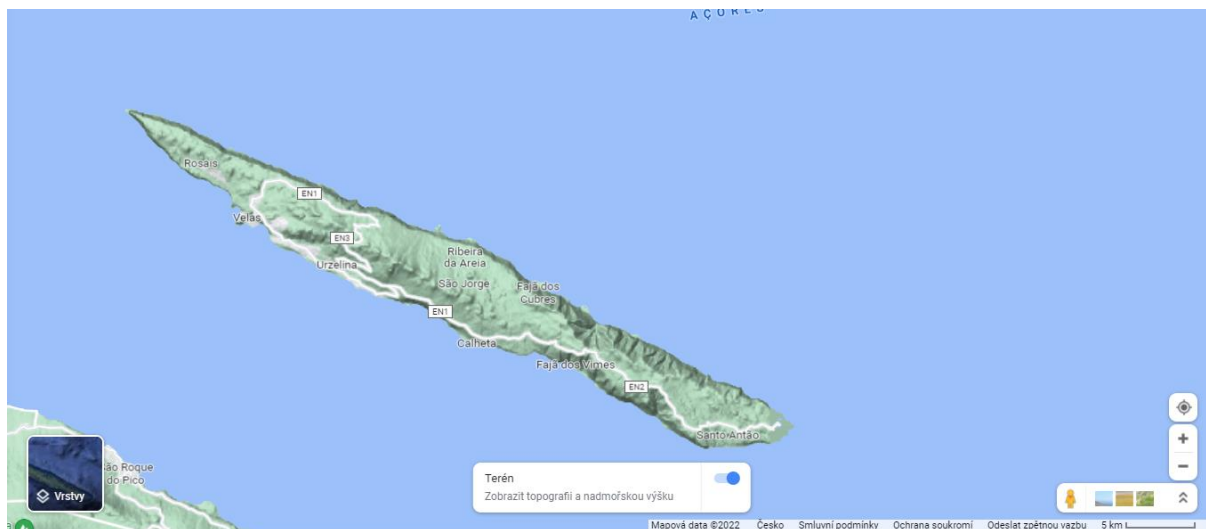
Obrázek 5 Mapa ostrova Graciosa

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.8 São Jorge

Podle Symingtona (2005, s. 367) se první osadníci se na tomto úzkém ostrově usadili v polovině 15. století díky útvarům vystupujícím do moře zvané „fajãs“, jež vznikly propadnutím strmých svahů, zejména na severním pobřeží ostrova. Tyto útvary pokládá jako lákadlo a cíl cesty turistů, kteří je po vyznačených stezkách mohou zdolávat. Jižní pobřeží uvádí jako místo příznivější pro život obyvatel, o čem značí i fakt, že se zde nacházejí i hlavní správní celky Calheta a Velas. Podle Silvy (2022) obec Velas nabízí zajímavá místa k navštívení. Mezi ně řadí místní přístav, který nabízí návštěvníkům sportovní vyžití. Dále uvádí jako významné atraktivitu této obce církevní stavby, zvláště pak jsou zde zastoupeny kostely, například kostel São Jorge, který byl vybudován v 16. století či kostel Conceição. Museu de São Jorge v Calhetě podle Symingtona (2005, s. 367) vyzdvihuje pro sbírku historických předmětů. Poznává, že západním směrem leží vesnice Madanas, jejíž místní atraktivitou je kostel Santa Barbara a kostelní věž, která je jedinou stavbou, jenž přetrvala zaplavení oblasti lávou. Vrchol Pika da Velha pokládá za místo s výhledem na okolní krajinu západní části ostrova. Silva (2022) Vybízí k navštívení místní kávové plantáže Fajã dos Vimes, která je jedinou svého druhu v Evropě. Uvádí, že káva není tradičním produktem Azor, tu jsem prý přivezly pravděpodobně cestovatelé

vracející se ze své cesty z Brazílie do Portugalska. Mapa ostrova São Jorge je znázorněna na následujícím obrázku.

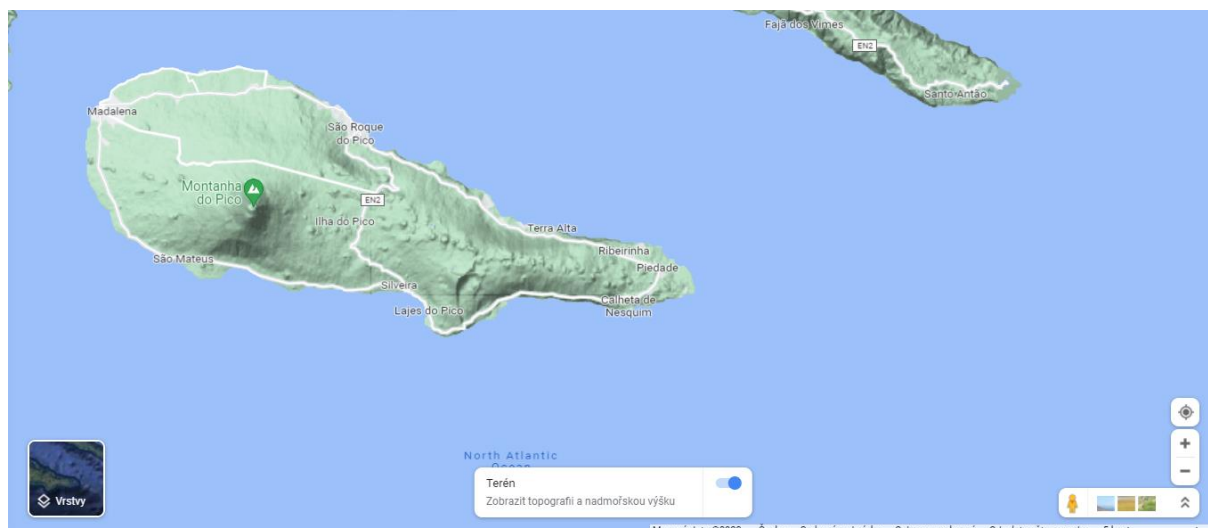

Obrázek 6 Mapa ostrova São Jorge

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.9 Pico

Dominantou ostrova je podle Symingtona (2005, s. 368-369) sopka Montanha do Pico, která se svou výškou 2350 metrů je nejvyšším bodem nejen Azorských ostrovů, ale i celého Portugalska. Výstup na onu sopku považuje za hlavní atraktivitu ostrova, který je významný při pozorování velryb. Hlavní trasu z Pico do Lajesu pokládá za šanci na spatření těchto majestátních tvorů, jímž je věnováno i muzeum v Lajesu s názvem Museu dos Baleeiros, které nabízí výstavu velrybích artefaktů, předmětů vyrobených z jejich kostí či vybavení používané k jejich lovu. Odkaz na dědictví v oblasti průmyslu označuje Museu da Indústria da Baleeria, kde se návštěvníci seznámí s nádobami, pomocí kterých se vařil velrybí olej. Jako centrum ostrovního života označuje přístav Madalena, z něhož pravidelně vyplouvá trajekt na sedm kilometrů vzdálený ostrov Faial. Tvrdí, že na ostrově je rozvinuté vinařství a místní vína, zvláště pak tradiční „páchnoucí víno“, se prý v minulosti dovážela do Evropy. Podle klub (2022) se význam vinařství odráží na skutečnosti, že vinařská oblast patří na seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

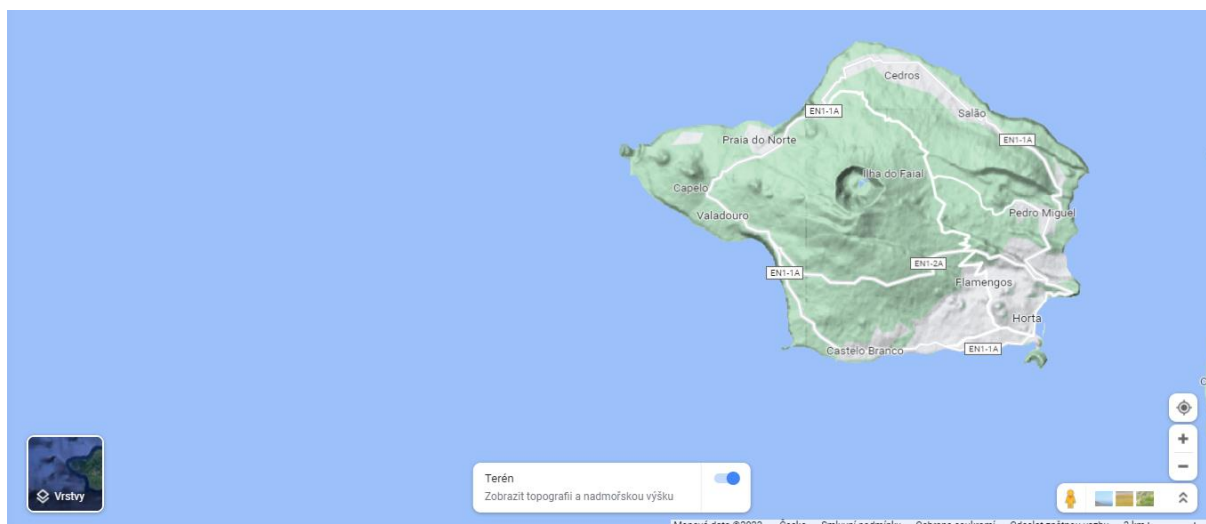

Obrázek 7 Mapa ostrova Pico

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.10 Faial

Život na ostrově je Podle Symingtona (2005, s. 370) spjatý především s přístavem ve správním středisku Horta. Tvrdí, že přístav se stal v průběhu historie významnou zastávkou lodí a v současnosti slouží jako kontaktní místo mezi Středozezemním a Karibským mořem. Říká, že přístav situován v rozlehlé zátocě, je zvláště vyhledávaným místem vlastníků jachet. Vyzdvihuje zejména místní architekturu, která ve spojení s přírodními zahradami podtrhuje jeho krásu. Ostrov pokládá za velice úrodný, zejména se zde daří hortenziím, které mu v letních měsících dodají pestrobarevný nádech. Jako místo, kde zdejší jako exponáty využívají velrybí kosti či zuby jako pozadí maleb a rytin, označuje Museu do Scimshau. Sopečný kráter Caldeira do Cabeço Gordo považuje za místo často vyhledávané turisty. Vede zde stezka a procházku kolem něm líčí jako nádherný zážitek. Uvádí, že na západě ostrova stojí sopka Vulcão dos Capelinhos, která po výbuchu zcela zdevastovala okolní krajinu. Ve stejné oblasti se podle cklub (2022) též nachází malý lávový ostrůvek Capelinhos. Následující obrázek vyobrazuje ostrov Pico na mapě.

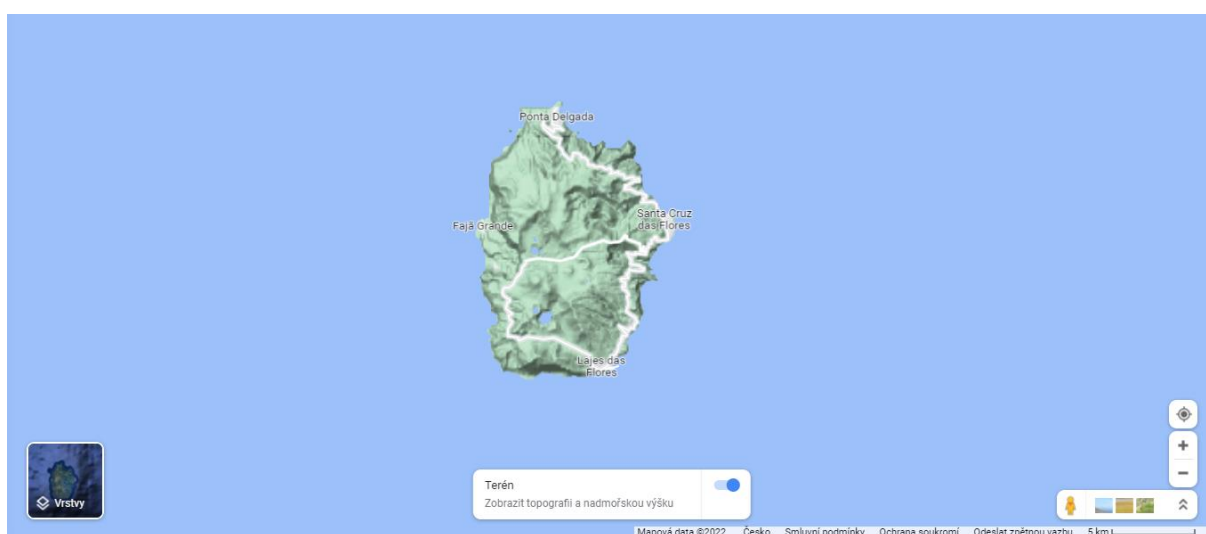

Obrázek 8 Mapa ostrova Faial

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.1.11 Flores

Podle Symingtona (2005, s. 368) se jedná se o nejzápadnější ostrov celých Azor, který byl v minulosti využíván jako úkryt pro piráty. Povrch ostrova charakterizuje jako převážně hornatý, s tím souvisí skutečnost, že byl osídlen později než ostatní ostrovy. Jméno ostrova odvozuje od velkého množství květin, které zde rostou. Oblast popisuje jako místo přírodních atraktivit. Jako místo, které nabízí prohlídku místních řemesel, keramiku či výstavů předměty objevených z trosk potopených lodí, uvádí Museu das Flores ve správním středisku Santa Cruz. Poukazuje na místní zajímavou práci se dřevem, jež mohou návštěvníci spatřit v prostorách kostela Sao Boaventura. Ostrov Pico je znázorněn na následujícím obrázku.

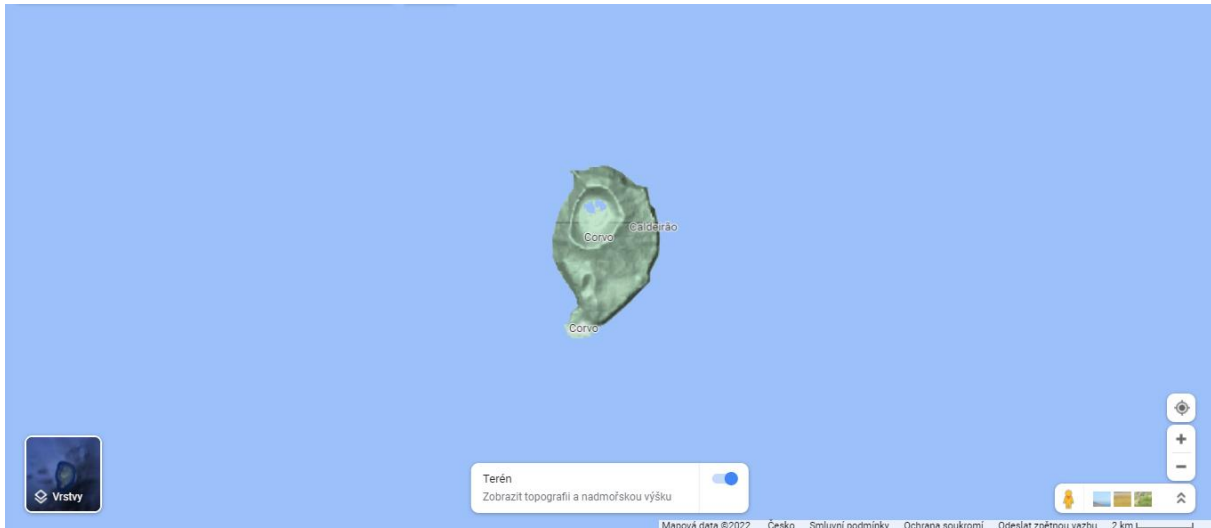

Obrázek 9 Mapa ostrova Flores

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování

4.1.12 Corvo

Corvo označuje Symington (2005, s. 371) jako nejmenší ze všech ostrovů azorského souostroví nacházející se severním směrem od Floresu. Obci s názvem Vila Nova nazývá místem, v němž žijí všichni obyvatelé ostrova. Ostrov samotný popisuje pouze jako vrchol podmořské sopky Monte Gordo.

Obrázek 10 Mapa ostrova Corvo

Zdroj: Mapy Google, vlastní zpracování, 2022

4.2 Sběr informací a průběh dotazníkového šetření, výzkumu

Sběr dat byl proveden primární formou výzkumu prostřednictvím kvantitativní metody v podobě dotazníkového šetření. Pro šíření dotazníků byla využita platforma sociální sítě Facebook, konkrétně skupiny jednotlivých členů této sociální sítě. Dotazník cílil zejména na osoby, které vybranou destinaci, tedy Azorské ostrovy již navštívily. Klíčovou roli při sběru dat sehrály dvě skupiny na této vybrané sociální síti. První byla skupina s názvem „České Azory“, která čítá 2 900 členů. Jedná se o skupinu lidí, kteří tuto destinaci navštívily nebo se navštívit teprve chystají. Prostřednictvím této skupiny si její členové vyměňují postřehy, tipy nebo názory zabírající se tématem Azorských ostrovů. V rámci této skupiny byl umístěn zmíněný dotazník a byli osloveni samotní členové skupiny k jeho vyplnění. Důvodem výběru této skupiny bylo propojení skupiny s tématem této bakalářské práce. Již z názvu této skupiny je zřetelné propojení. Její uživatelé jsou s destinací seznámeni a mohli poskytnout potřebné informace pro výzkum v rámci této práce. Druhou skupinou jsou členové skupiny s názvem „Slovaci a Cesi v Portugalsku“. Z této Facebookové skupiny byly k zodpovězení dotazníku osloveni čeští zástupci, kteří navštívili Azorské ostrovy. Tato skupina má v současnosti 3 800 členů. Dalšími dílčími součástmi při získávání informací byli jednotliví uživatelé sociální sítě Facebook. Celkem bylo shromážděno 215 odpovědí na zmíněný dotazník. Otázky měli za cíl zjistit jaké faktory ovlivňují rozhodování českých turistů k účasti na cestovním ruchu, jejich motivaci k vycestování na Azorské ostrovy a zjištění jejich preferencí v oblastech ubytování, dopravy, počtu dní strávených na ostrovech, určení bližší cílové skupiny návštěvníků, zjištění ročního období, ve kterém cestují nejčastěji a období, ve kterém navštívily tuto destinaci. Tyto odpovědi jsou vyhodnoceny a analyzovány v následující části této práce.

4.2.1 Pilotní výzkum

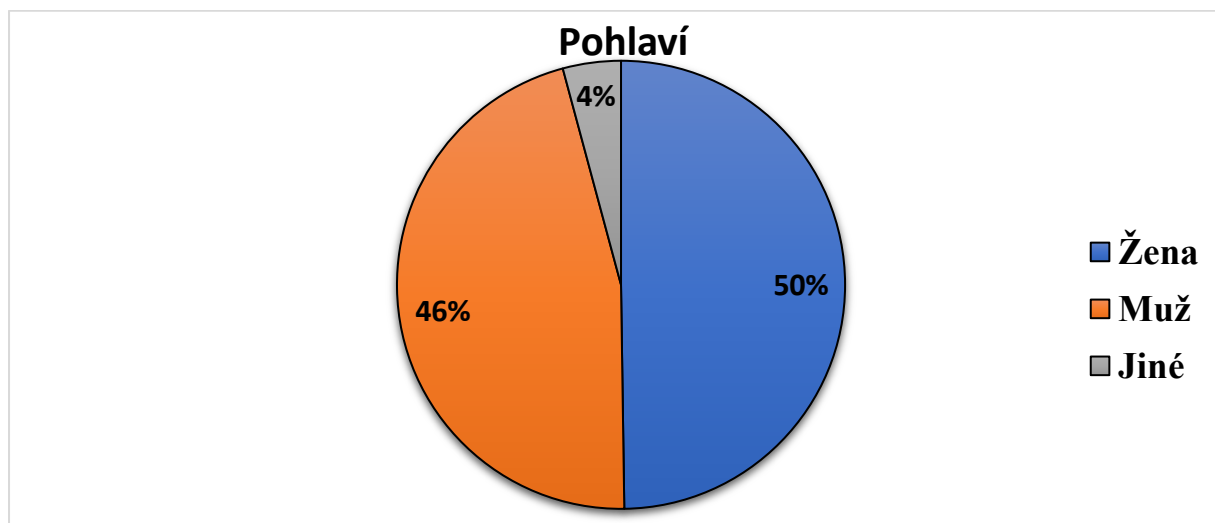
Pilotní výzkum sloužil ke kontrole a případným úpravám otázek uvedených v dotazníkovém šetření. Cílem bylo předložení otázek dílčí skupině respondentů, kteří si jej měli přečíst a zhodnotit otázky z hlediska srozumitelnosti a formulace. V rámci tohoto testování bylo možné zjistit a upravit otázky podle komentářů členů tohoto testování. Pilotní výzkum byl proveden v rámci osob blízkým autorovi této bakalářské práce. Jednotliví členové byli zástupci všech věkových skupin. Nejvíce zastoupeni zde byli osoby shodné s hlavní skupinou

dotazníkového šetření. U některých otázek byly upraveny drobné nejasnosti v jejich formulaci, například u otázky týkající se existence Azorských ostrovů byly provedeny úpravy znění této otázky. U některých se změny volby odpovědí. Přednastavené odpovědi byly nahrazeny možnostmi volných odpovědí, například u otázky číslo 14.

4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka 1: Pohlaví

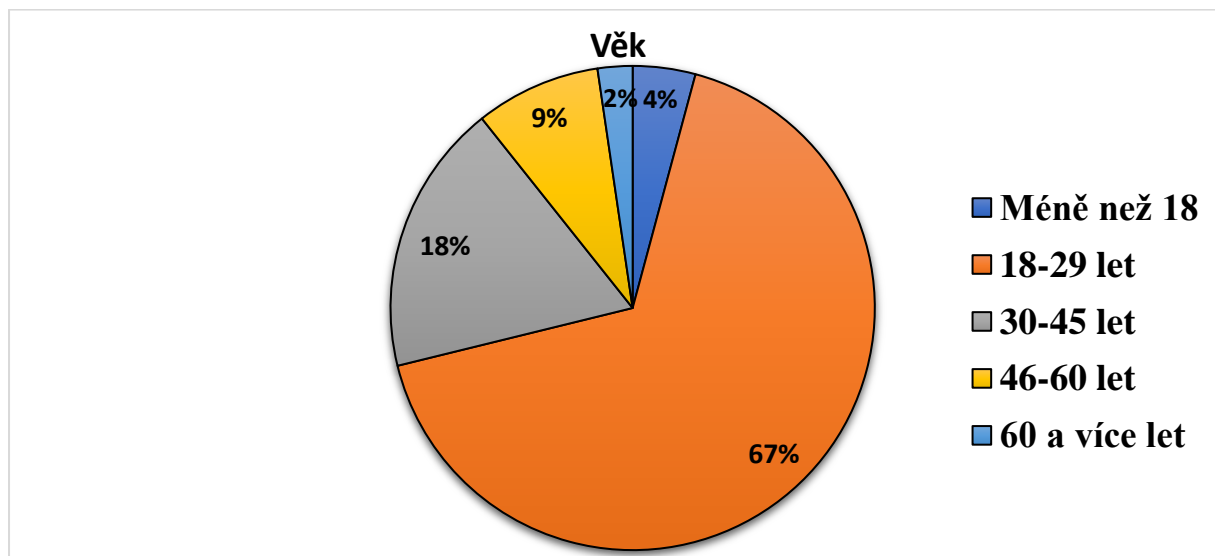

Graf 1 Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 2: Věk

Z výsledků dotazníku na otázku týkající se věku respondentů lze konstatovat, že převažující věkovou skupinou jsou lidé ve věku od 18 do 29 let. Zaujímají zde vedoucí pozici. Druhou nejpočetnější skupinou byly lidé od 30 do 45 let. Faktorem ovlivňující tato data je skutečnost, že dotazník byl šířen pomocí sociální sítě Facebook. Tento prostředek komunikace je oblíben právě mladší generací. Výsledky šetření souvisí s médiem, prostřednictvím kterého byl výzkum proveden. Odpovědi na tuto otázku jsou znázorněny v grafu číslo 2.

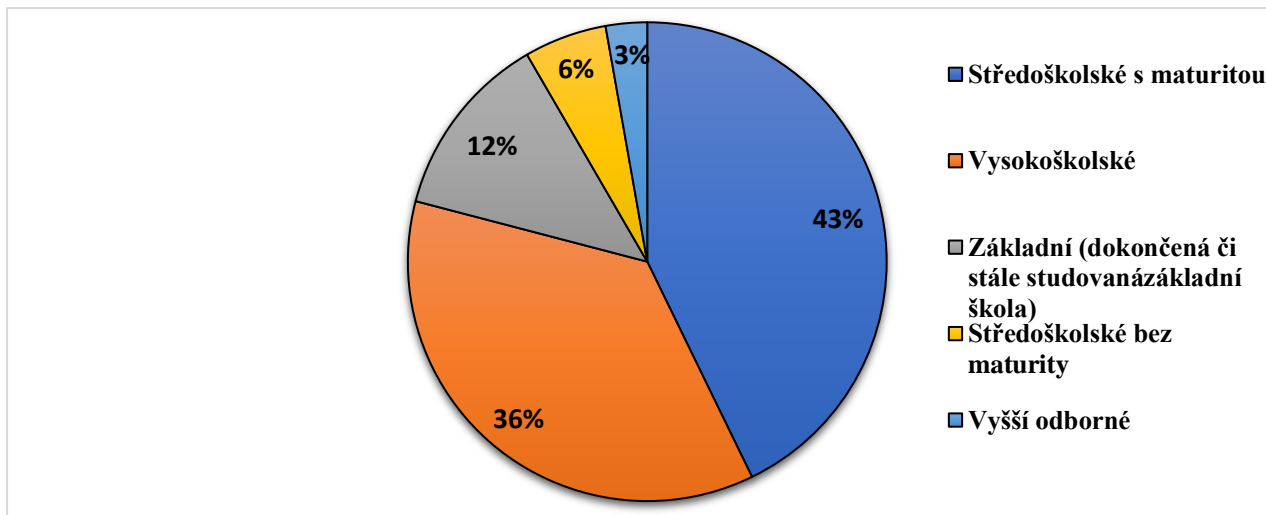

Graf 2 Věková hranice respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 3 Dosažené vzdělání

Nejvíce lidí na otázky v oblasti vzdělání uvedlo Středoškolské s maturitou. Tato odpověď se týkala 92 z celkových 215 respondentů, tedy 43 % z celkového počtu odpovědí. Na druhé pozici se umístila skupina osob, jež dosáhli vysokoškolského vzdělání. Celkem 36 % lidí uvedlo tuto možnost. Rozdíl mezi oběma skupinami je 7 %. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 3.

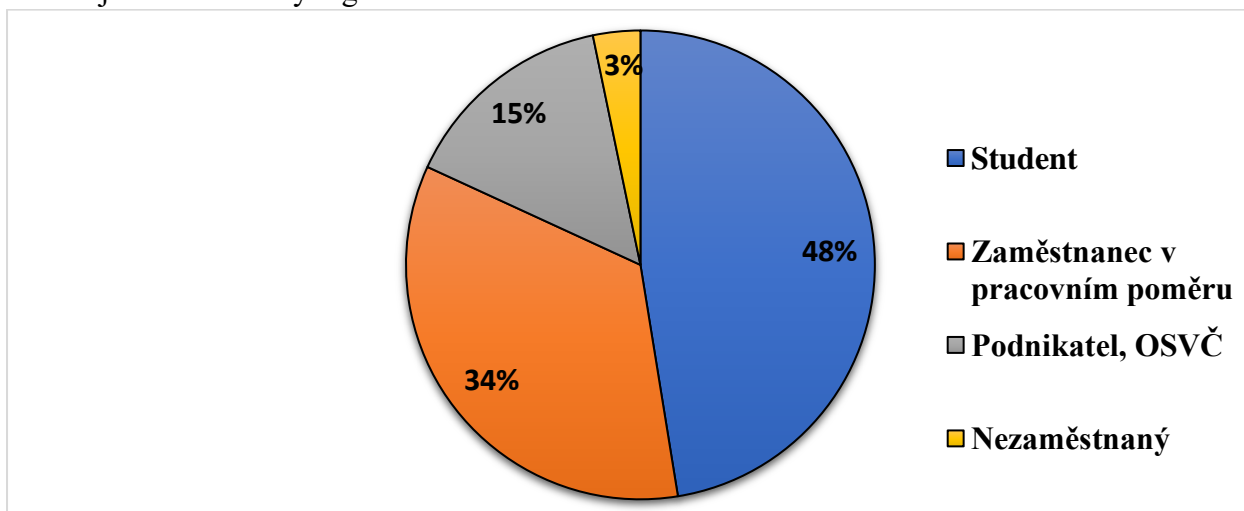

Graf 3 Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 4: Jsem?

Tato otázka se vztahuje k aktuálnímu stavu respondentů z hlediska zaměstnání a studia. Většina respondentů je zastoupena z řady studentů v počtu 102 z celkových 215 osob. Výsledky jsou ovlivněny stylem šíření dotazníku, jak tomu bylo i u předchozích otázek. Data z odpovědí na tuto otázku upřesňují cílovou skupinu respondentů. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 4.

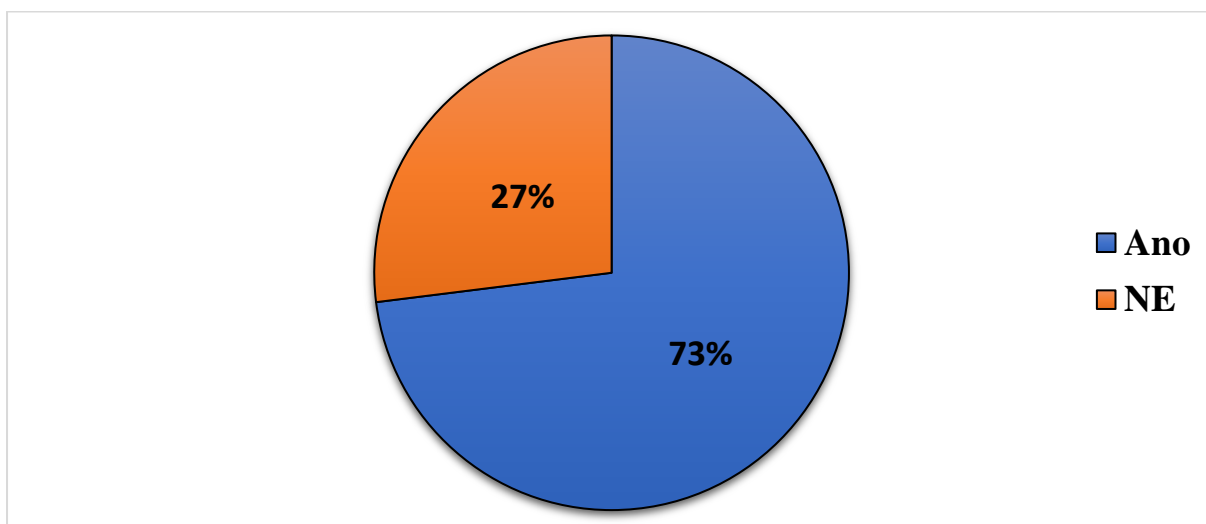

Graf 4 Status respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 5: Máte povědomí o Azorských ostrovech/Znáte ostrovy?

Cílem této otázky bylo určit, zda dotazované osoby mají o existenci Azorských povědomí. Cílovou skupinou byli lidé, kteří místo navštívili, ale rámci získání širšího vzorku respondentů byli osloveni i lidé, u kterých nebyla tato informace známa. 27 % z dotázaných odpovědělo na tuto otázku ne. Jedná se o 58 z celkových 215 osob, které o Azorských nevěděli. Azory nepatří mezi známé destinace, jak vyplívá z výsledků šetření. Zde získané odpovědi přiblížily tuto destinaci a díky tomuto dotazníku rozšířili obzory mnoha lidem. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 5.

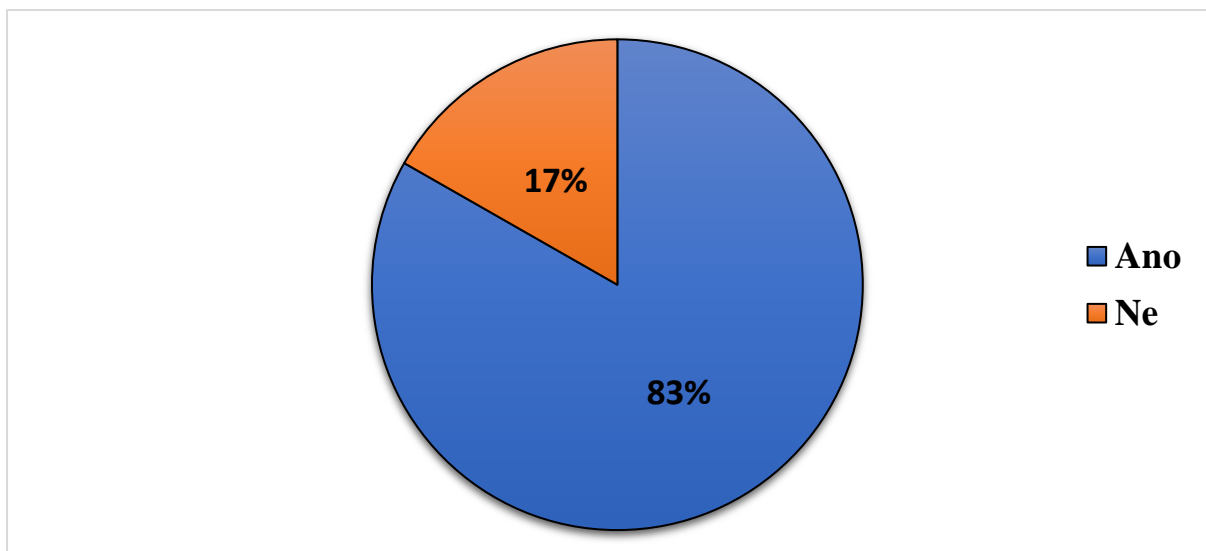

Graf 5 Vyobrazení poměru znalosti existence Azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 6: Chtěli byste ostrovy navštívit?

Smyslem této otázky bylo zjistit zájem dotazovaných osob o navštívení této destinace. V porovnání s předchozím zjištěním, kdy Azorské ostrovy neznalo 27 % respondentů, v tomto případě by ostrovy nechtělo navštívit 17 % respondentů. Osoby, které destinaci předtím neznaly ji nemohli chtít navštívit, ale díky tomuto dotazníku, s ohledem na odpovědi, mohlo dojít ke změně jejich názoru. Na tuto otázku odpovídali i jedinci, kteří destinaci již navštívili, z čehož vyplívá, že by místo chtěli navštívit znovu. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 6.

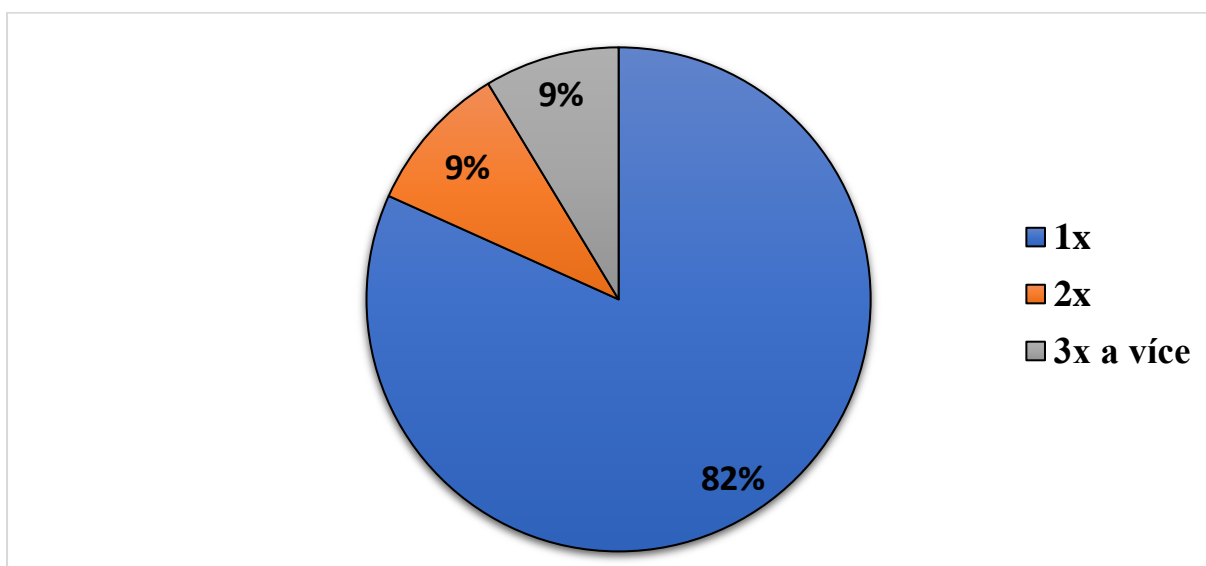

Graf 6 Určení zájmu o navštívení Azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 7: Kolikrát jste Azory navštívili?

Tato otázka byla určena pro ty, kteří destinaci navštívili. Z celkového počtu 215 respondentů Azory navštívilo 104. Naprostá většina dotázaných, jež toto místa navštívila, tak učinila pouze jednou. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 7.

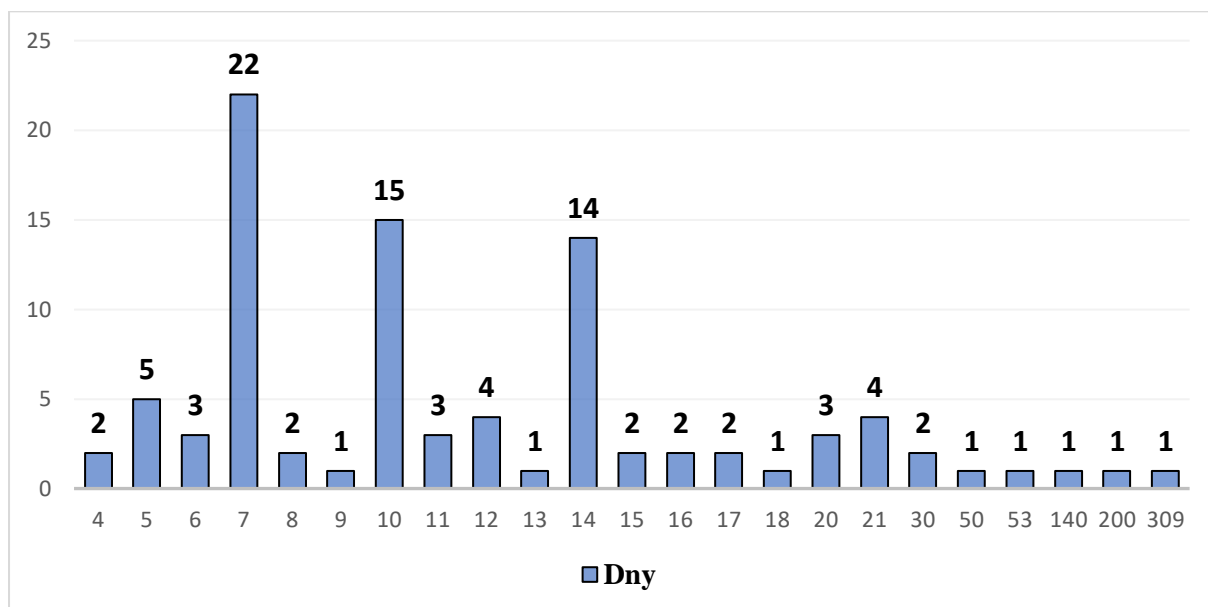

Graf 7 Počet navštívení azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 8: Jakou dobu jste zde strávili?

Odpovědi na tuto otázku jsou znázorněny v grafu č. 8 a velmi se různí. Délka pobytu na ostrovech je individuální. Záleží na preferencích návštěvníků. Doby pobyt se pohybovaly od 4 dnů až po 300. Nejčastější odpovědi jsou 7, 10 a 14 dní. Někteří lidé místo navštívili vícekrát, tudíž doba u některých respondentů je součtem všech cest do destinace.

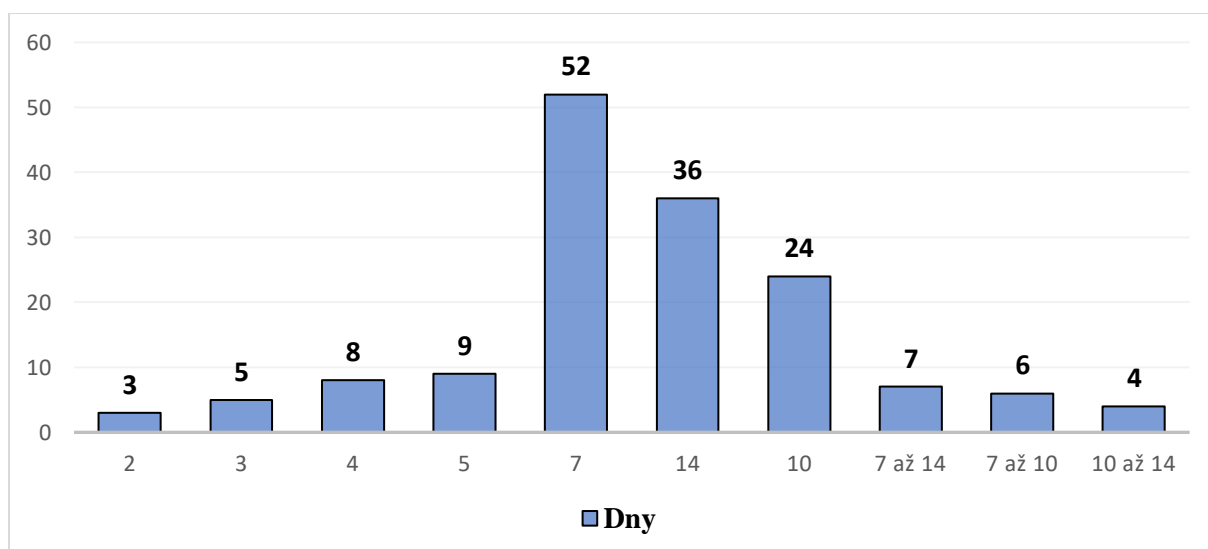

Graf 8 Počet dnů strávených na Azorských ostrovech

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 9: Na jakou dobu nejčastěji cestujete?

Tato otázka se byla zaměřena na dobu cestování dotazovaných osob v obecném pojetí. Nejvíce respondenti uvedli, že cestují na dobu 7, 10 a 14 dnů. V porovnání se výsledky doby pobytu na Azorech se tyto data shodují. Výsledky této otázky jsou zaneseny v grafu č. 9.

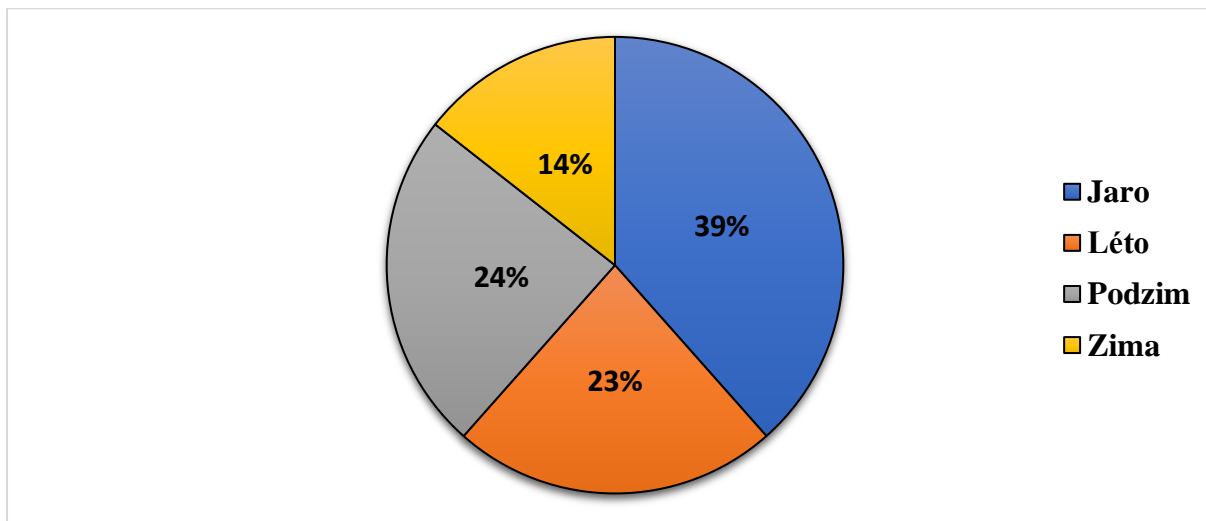

Graf 9 Nejčastější doba cestování

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 10: Ve kterém období jste ostrovy navštívili?

Nečastějším ročním obdobím, kdy dotázané osoby navštívily Azorské ostrovy je jaro. 40 ze 104 respondentů, kteří ostrovy navštívili, zvolili právě jarní období pro svou návštěvu. Tento výsledek je překvapivý, vzhledem k faktu, že nejteplejším obdobím na ostrovech je přelom léta a podzimu, tedy v srpnu a v září. Odpovědi na tuto otázku jsou znázorněny v grafu číslo 10

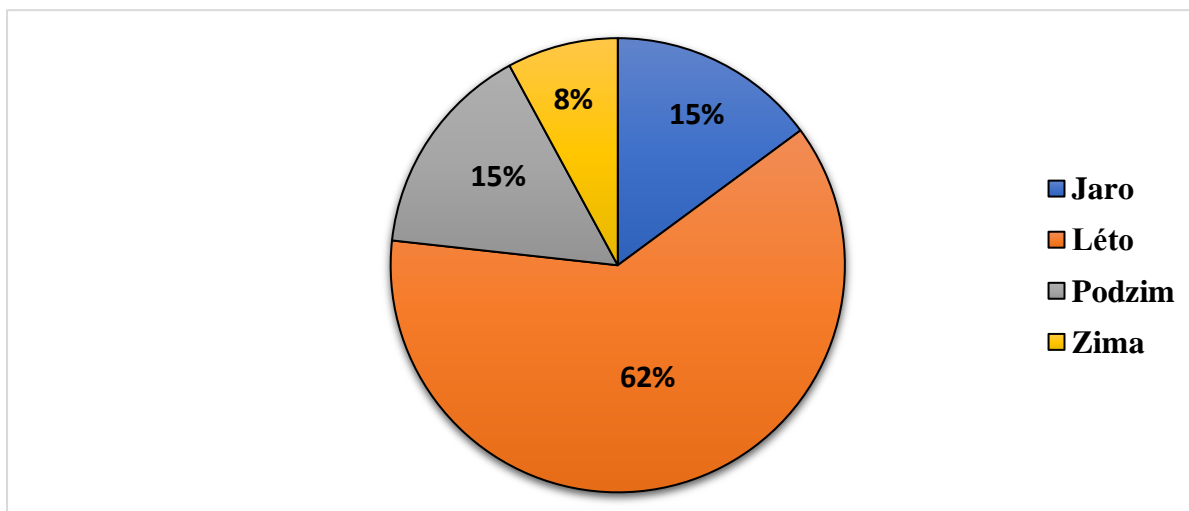

Graf 10 Roční období návštěvy Azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 11: Ve kterém období cestujete nejčastěji?

Tato otázka se týká všech respondentů, tedy i těch, kteří Azory nenavštívili. Slouží jako prostředek pro srovnání mezi ročním obdobím, ve kterém lidé cestují nejčastěji a s roční dobou spojenou s cestováním na Azorské ostrovy. V letním období cestuje 62 % dotázaných osob. V porovnání k cestování na Azory se tato data podstatně liší. Zatím co v grafu číslo 11 má letní období dominantní postavení, v grafu předchozím bylo těsně v nepatrném rozdílu jednoho hlasu na děleném druhém místě.

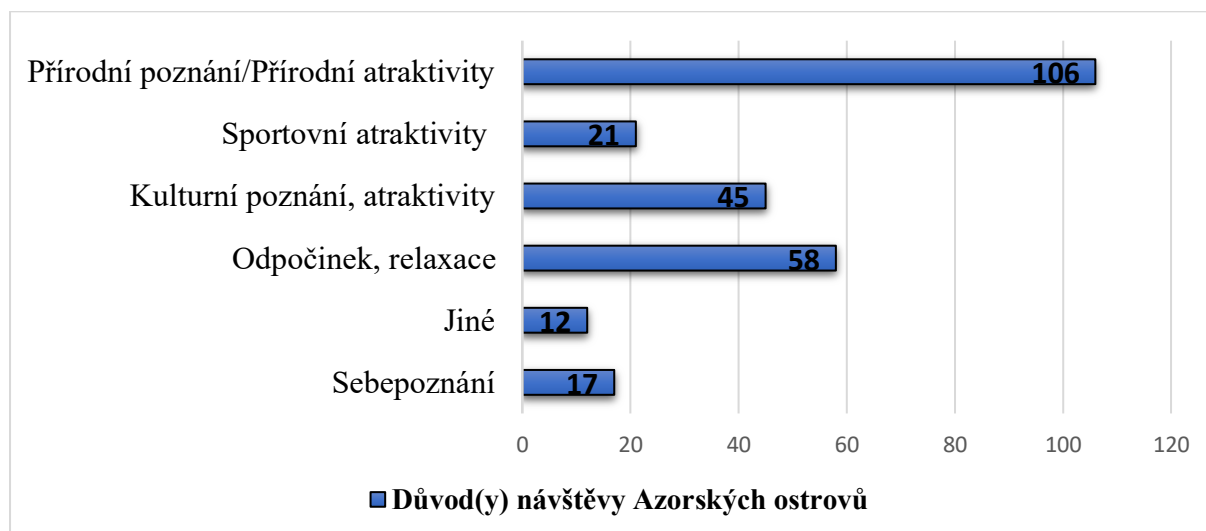

Graf 11 Roční období, ve kterém lidé nejčastěji cestují

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 12 Důvod/(y) návštěvy ostrovů?

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že hlavní motivací pro navštívení ostrovů je příroda a poznání jejich krás a atraktivit. Vzhledem k charakteru ostrovů bylo toto zjištění očekáváno a výsledky znázorněny v grafu č. 12 to dokazují. V této otázce bylo možné více odpovědí, jelikož důvody navštívení některé destinace či místa mohou být vzájemně provázané.

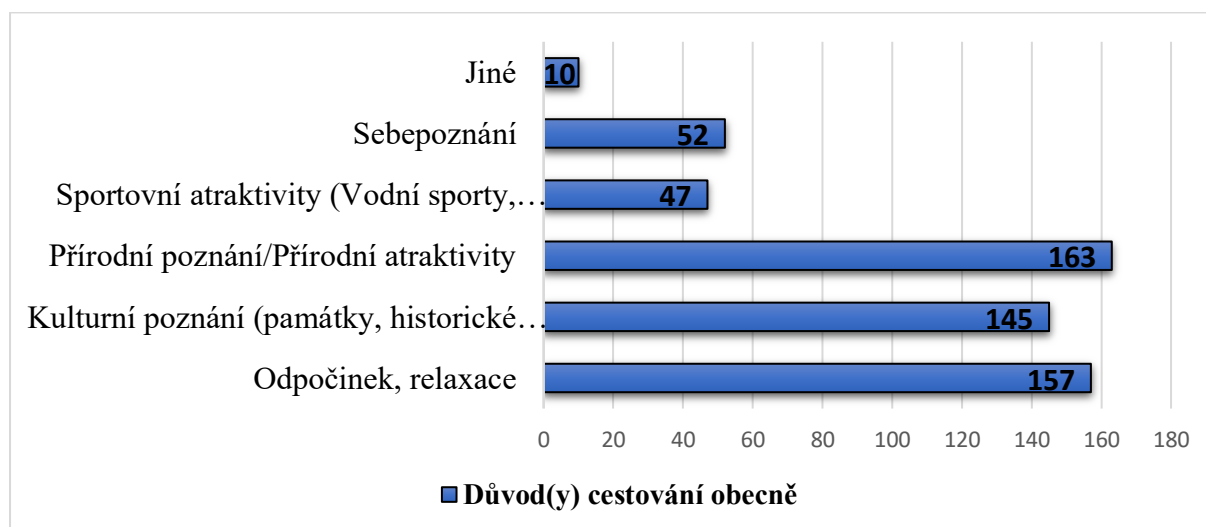

Graf 12 Důvod(y) návštěvy Azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 13 Důvod/(y) cestování obecně

Graf číslo 13 představuje odpovědi týkající se cestování v obecné rovině, týká se tedy všech respondentů. Bylo zde umožněno označit více odpovědí. Důvodem této formy odpovědí bylo, že často nebývá jediný důvod navštívení dané destinace, ale hned několik vzájemně se prolínajících. Nejvíce respondentů uvedlo, že hlavní motivací k cestování obecně je poznání místní přírody a sní spojené atraktivity.

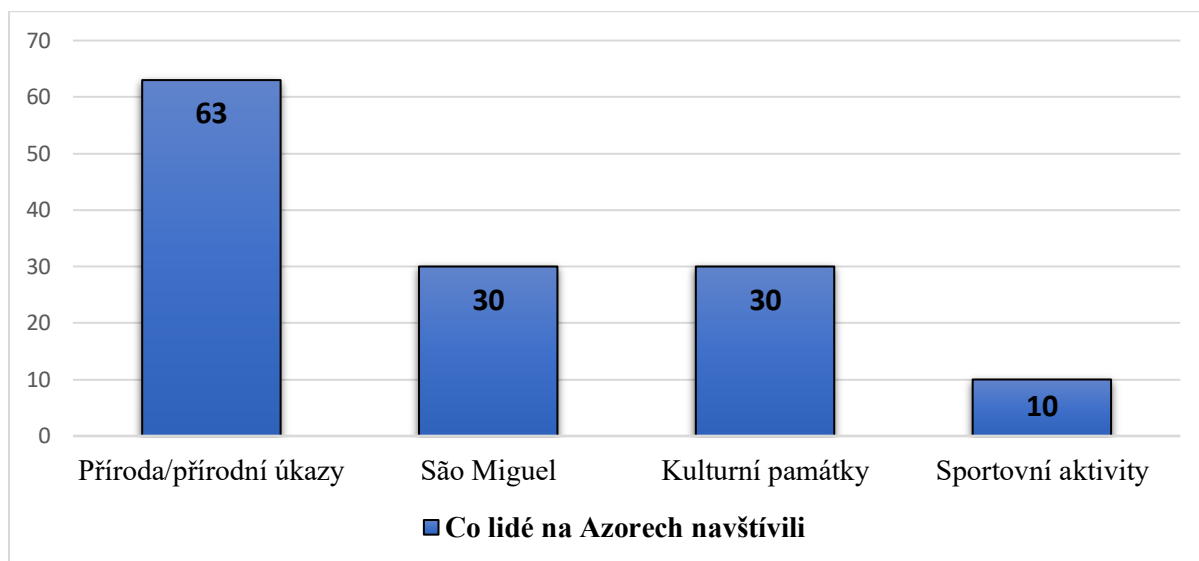
Graf 13 Důvod(y) cestování v obecně

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 14: Co jste na Azorech navštívili?

Zodpovězení této otázky bylo volitelné a mnohé odpovědi si byly podobné. Většina dotázaných odpověděla vícero odpověďmi. Nejčastějšími byly příroda a přírodní úkazy, jako krátery sopek, jezera, čajové plantáže, termální prameny, vyhlídky nebo moře. V hojném počtu se objevovali odpovědi na tuto otázku v podobě procestování celého São Miguel, tedy hlavního ostrova. Nejčastějšími zástupci kulturních atraktivit byla samotná městečka, včetně hlavního Ponta Delgada. Mezi další patřily kostely, muzea pevnosti. Nejméně početnou skupinu tvořily sportovní atraktivity. K těm patřilo potápění a surfing. Mnohé odpovědi spolu souvisely. Výsledky otázky číslo 14 jsou vyobrazeny v Grafu 14.

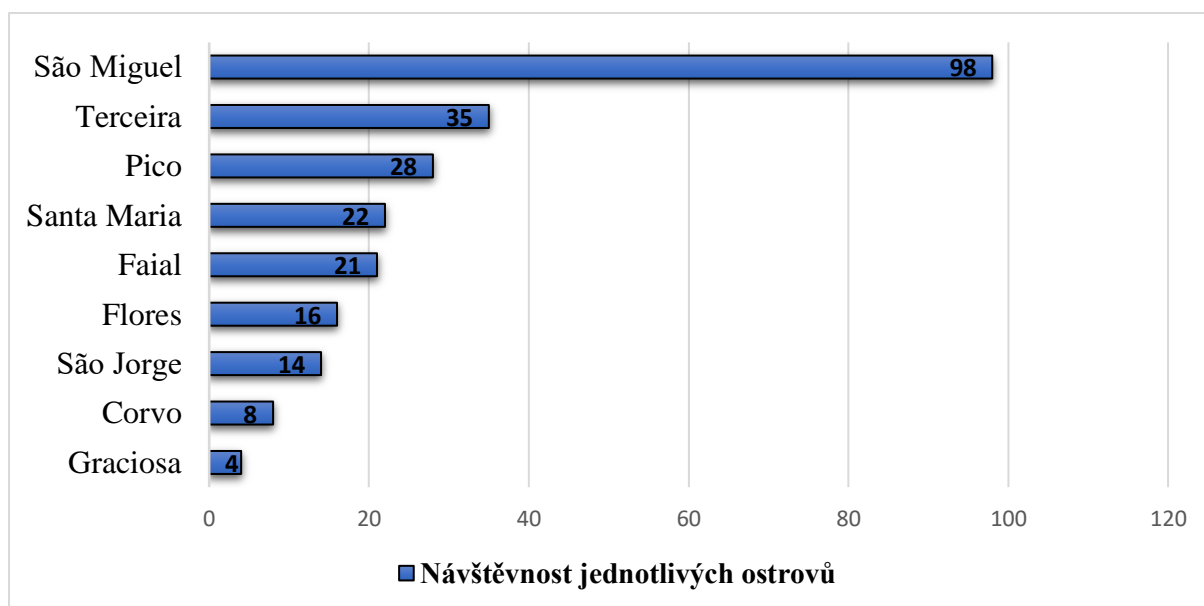

Graf 14 Návštěvnost míst a atraktivit na Azorech

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 15: Jaké ostrovy jste navštívili?

Z výsledků návštěvnosti jednotlivých ostrovů vyplývá, že naprostá většina ze 104 respondentů navštívila hlavní ostrov São Miguel. Druhým nejnavštěvovanějším ostrovem byla Terceira. Tento ostrov navštívila pouhá třetina dotázaných osob. Na třetím místě z hlediska počtu návštěvníků se umístil ostrov Pico. Návštěvnost jednotlivých ostrovů je znázorněna na grafu č. 15

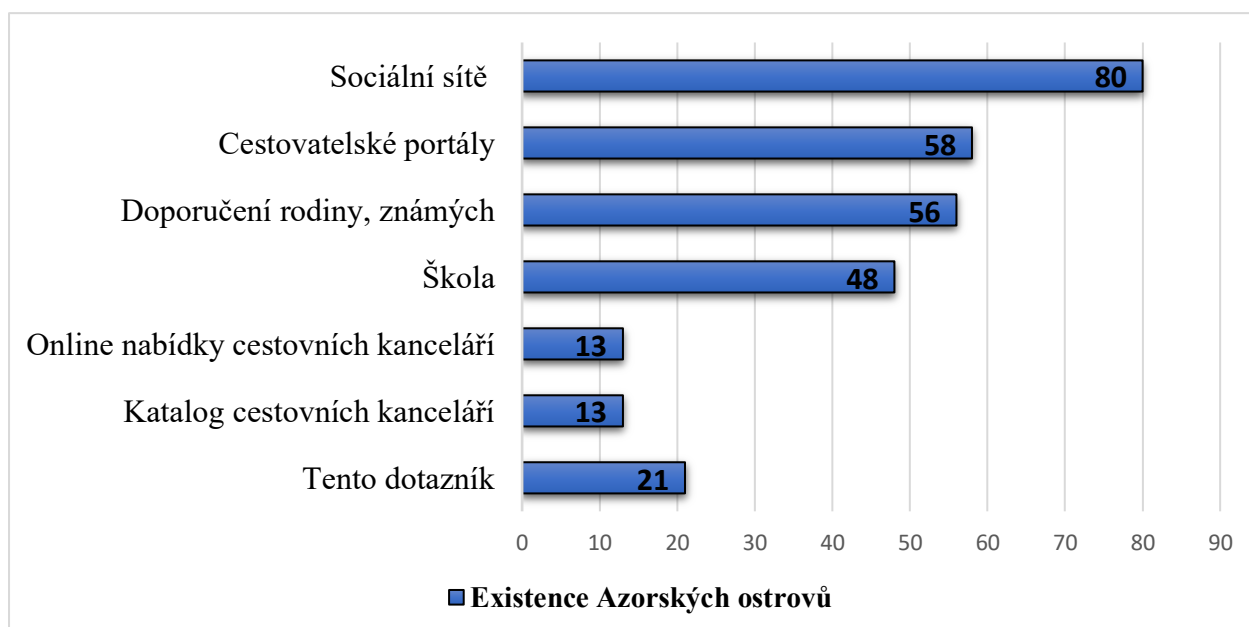

Graf 15 Návštěvnost jednotlivých ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 16: Odkud jste se o ostrovech dozvěděli?

Smyslem této otázky bylo zjistit jakým způsobem se dotázané osoby dozvěděli o existenci Azorských ostrovů. Nejvýznamnějším prostředkem v této otázce byly sociální sítě. Tento prostředek byl zvolen jako médium pro šíření samotného dotazníku. Z výsledků vyobrazených v grafu číslo 15 plyne, že je jedná o hojně využívaný nástroj pro šíření informací. Některým respondentům přinesl informaci a existenci Azor až tento dotazník.

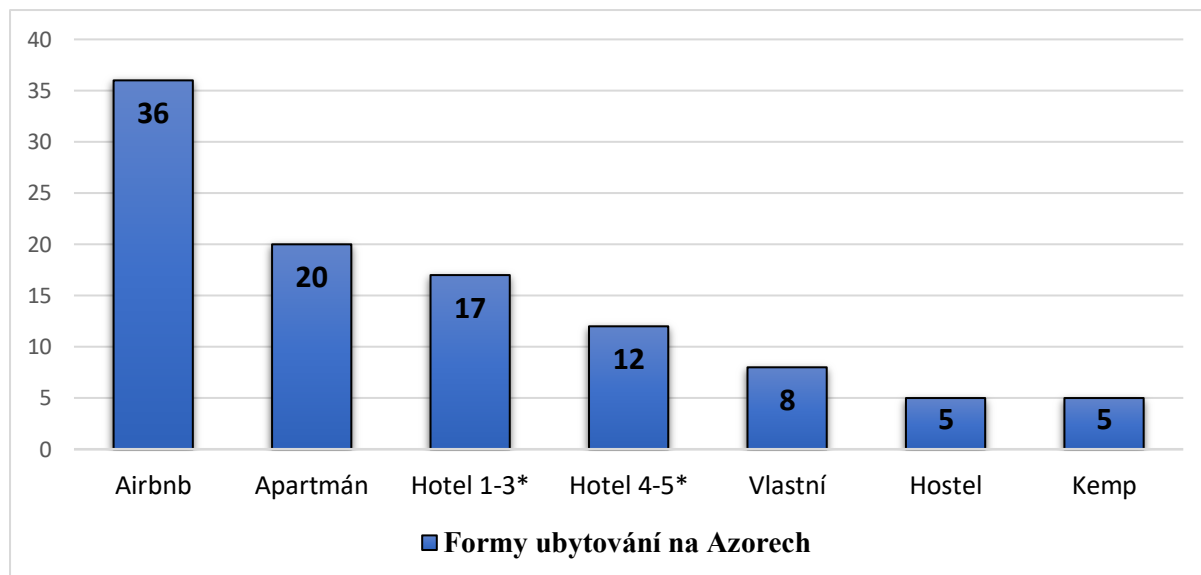

Graf 16 Způsob zjištění existence Azorských ostrovů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 17: Jaký způsob ubytování jste při své návštěvě Azor využili?

Nejvyužívanějším způsobem ubytování na Azorských ostrovech bylo podle respondentů využívání služeb Airbnb. Druhým bylo ubytování v Apartmánu. Ubytování v hotelech nebylo mezi dotázanými osobami příliš populární. Souvisí s tím skutečnost, že největší skupinou mezi osobami, kteří odpověděli na tento dotazník byli studenti, kteří volili cenově dostupnější formy ubytování. Výsledky této otázky jsou vyobrazeny na grafu číslo 16.

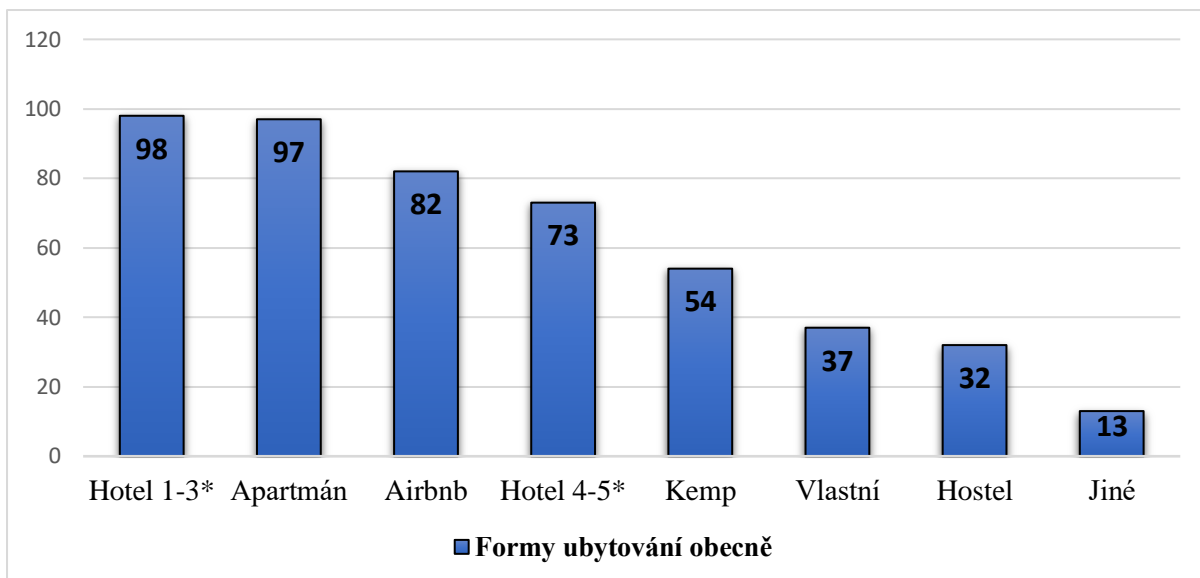

Graf 17 Využívanost ubytování na Azorech

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 18: Jaký způsob ubytování využíváte při svých cestách?

Na rozdíl od předchozí otázky, kdy nejvyužívanější formou ubytování bylo prostřednictvím Airbnb, z výsledků odpovědí na tuto otázku vyplívá, že dotázané osoby jsou nejčastěji ubytovány v Hotelech s hodnocením do tří hvězd a apartmánů. Rozdíl mezi těmito dvěma formami ubytování byl pouhý jeden hlas. Airbnb způsob ubytování byl na třetím místě. Výsledky dopovědí na otázku číslo 17 jsou vyobrazeny v grafu číslo 17.

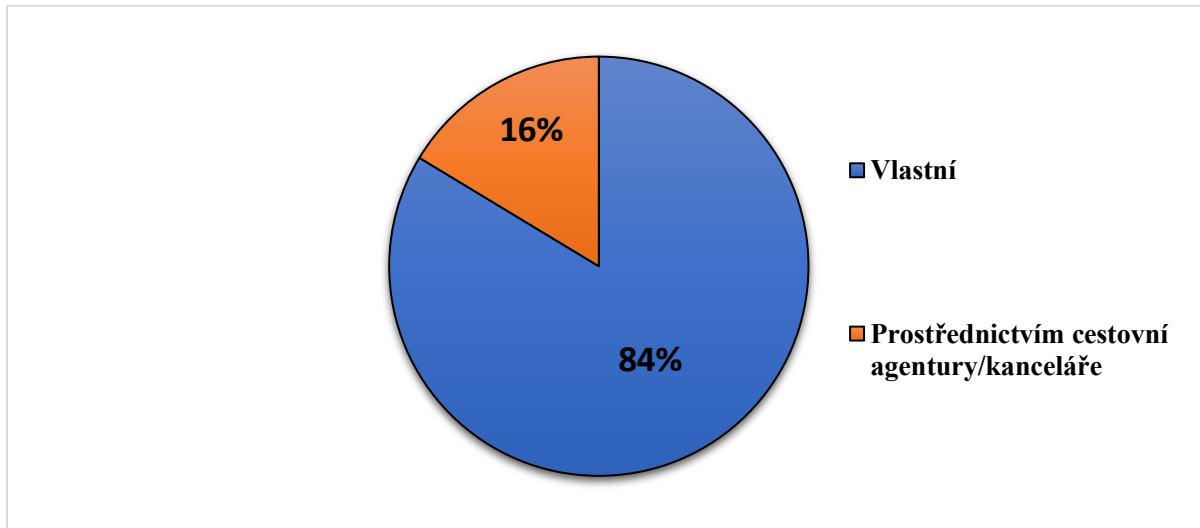

Graf 18 Využívanost ubytování obecně

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 19: Jakým způsobem byla vaše cesta na ostrovy organizovaná?

Naprostá většina dotázaných uvedla, že při cestování na Azorské ostrovy cestovaly bez využití služeb cestovních kanceláří a agentur, a to v poměru 84 % proti 16 %. Výsledky odpovědí na tuto otázku jsou vyobrazeny na grafu číslo 18.

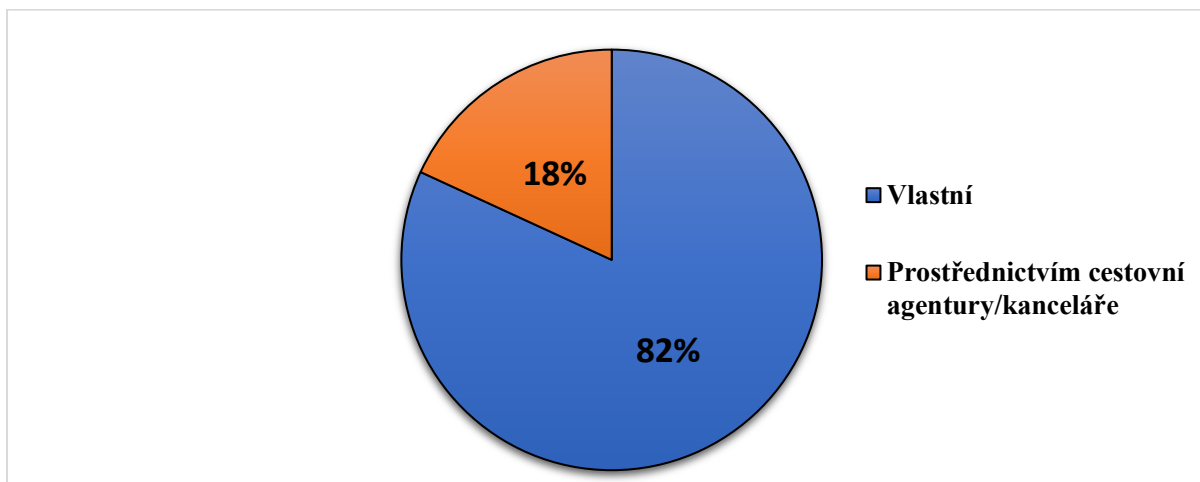

Graf 19 Způsob organizace cest na Azory

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 20: Jakým způsobem nejčastěji cestujete?

Převážná většina respondentů zvolila jako odpověď na otázku způsobu cestování obecně, tedy nejen cestování na Azory, vlastní organizaci. Výsledky této otázky jsou vyobrazeny na grafu číslo 19.

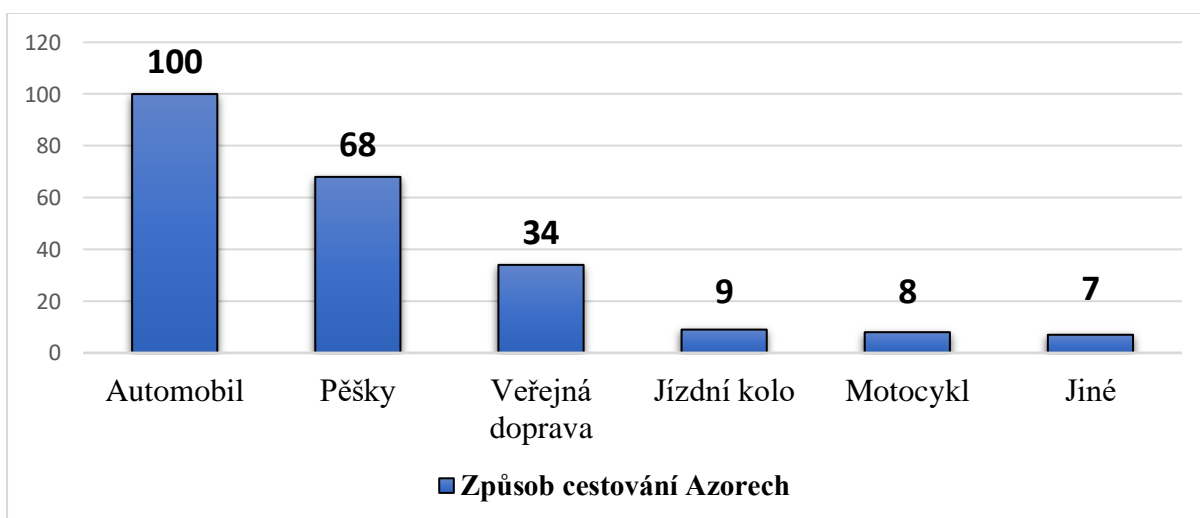

Graf 20 Způsob organizace cest obecně

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 21: Způsob dopravy po destinaci

U této otázky bylo možné uvést více způsobů dopravy, ve většině případů se v rámci přepravy jedná o kombinaci dopravních prostředků. Téměř všechny dotázané osoby volily jako primární způsob dopravy automobil. Významnou součástí bylo cestování pěšky. Odpovědi na tuto otázku jsou zaneseny v grafu číslo 20.

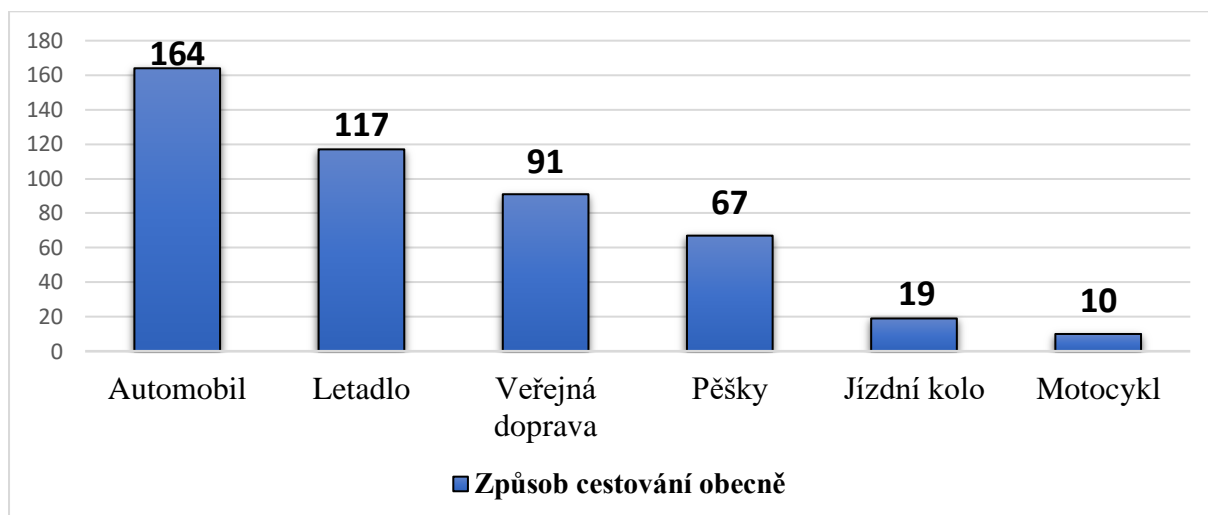

Graf 21 Způsob dopravy po destinaci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka 22: Jaký způsob dopravy využíváte nejčastěji?

Nejčastější formou dopravy respondenti zvolili cestování za využití automobilu. Letecká doprava zaujala druhé místo. Výsledky této otázky jsou znázorněny na grafu č. 21 a korespondují s výsledky předchozí otázky z pohledu nejvyužívanější formy dopravy, sice automobilu.

Graf 22 Způsoby dopravy v cestování obecně

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Výsledky dotazníkového šetření

Z provedeného výzkumu, který byl proveden formou dotazníkového šetření plyne mnoho zjištění týkající se Azorských ostrovů, především českých turistů, jež navštívili tuto destinaci či nikoliv.

Jedním z prvních zjištění bylo téměř rovnoměrné rozdělení zkoumané skupiny podle pohlaví, ačkoliv ženy zastávaly mírnou převahu. Zajímavé je, že v ženy odpovídaly po uveřejnění dotazníku rychleji než muži. Téměř rovnoměrné zastoupení pohlaví podává zprávu, že odpovědi nejsou určující pouze pro jednu skupinu. Výzkum stanovil jako hlavní cílovou skupinu respondentů osoby ve věku od 18-29 let. Jednalo se především o zástupce z řad studentů. Tato skutečnost je nejspíše ovlivněna zvolenou platformou šíření dotazníku prostřednictvím sociálních sítí, jež jsou záležitostí zejména mladší generace. Jedná se trend dnešní doby, jelikož téměř každý dnes využívá služeb těchto médií, především pak studenti a lidé mladší věkové kategorie. Tato platforma se zdá s ohledem na počet odpovědí v relativně krátkém časovém rozmezí několika dnů jako ideální způsob šíření dotazníkového šetření. V oblasti vzdělání byli významné dvě formy, a to středoškolské s maturitou a vysokoškolské vzdělání. Nejrychleji odpovídaly osoby se vzděláním vysokoškolským, zejména v prvních dnech uveřejnění dotazníku byla tato skupina převažující. Postupem času je předešla již zmíněná skupina se vzděláním středoškolským s maturitou.

Obzvláště zajímavé zjištění vyplynulo z výsledků na odpověď týkající se existence Azorských ostrovů. Až 27 % dotázaných osob se o existenci Azorských ostrovů nevědělo. Jednalo se především o jednotlivce mimo stanovené cílové skupiny, pro které byl dotazník určen, ovšem zjištěné hodnoty jsou zářející. Mnozí se o ostrovech dozvěděli právě díky tomuto dotazníku. Z pohledu propagace této destinace jsou tato zjištění zářející. Mnoho lidí tuto oblast nezná, tím pádem ji nemohou navštívit. V ekonomické rovině se jedná nevyužitou příležitost. Přilákání více turistů by mohlo pomoci rozvoji místní ekonomiky. Problémem, který může nastat, je přeplnění oblasti turisty. V porovnání se sousední Madeirou není cestovní ruch na Azorech tolik rozvinutý. V souvislosti s následující otázkou týkající se stanovení zájmu o navštívení této destinace odpovědělo pouze 17 % dotázaných, že o navštívení Azor nemají zájem. Na základě těchto dat v porovnání s předchozí otázkou lze vyvodit, že u 10 % respondentů vyvolal tento dotazník zájem o navštívení vybrané oblasti. Ti, kteří destinaci navštívili, tak učinili v drtivé většině pouze jednou. Lze tedy soudit, že se nejedná o destinaci, do které se lidé vrací. Typickým příkladem takovéto oblasti je pro české turisty například

Chorvatsko. Vyvolání opětovného zájmu o navštívení souostroví by opět mohlo pomoci místnímu rozvoji a ekonomice.

Nejčastěji tu lidé stráví 7 dní, někteří dokonce až 14 dní. Délka pobytu na Azorech se shoduje s dobou, na jakou lidé cestují běžně. Z pohledu velikostí a hustotou míst vhodných k navštívení, se 7 dnů jeví jako nedostatečná doba na prozkoumání více ostrovů. Většina respondentů navštívila pouze hlavní ostrov São Miguel. Od této skutečnosti s pravděpodobně odvíjí i celkový počet dnů strávených na Azorech. Prozkoumávání samotného ostrova zabere hned několik dnů, tudíž na ostatní nezbude čas či se jeví návštěvníkům jako nepříliš atraktivní a o jejich objevování zkrátka nemají zájem. Odpovědi na tuto otázku byly do značné míry ovlivněny skutečností, že většina respondentů byli zástupci z řad studentů. Ti si buď z časového nebo ekonomického hlediska často nemohou dovolit delší dovolené. Faktorem je zde zcela jistě místní doprava. Mezi jednotlivými ostrovy je provozována vodní a letecké přeprava. Vodní je kvůli vzdálenosti některých ostrovů časově náročná a letecká doprava se může jevit jako cenově nedostupná. Podle výsledků lidé nejvíce cestují v letním období, a to v majoritní převaze 62 %. Roční období, ve kterém dotázané osoby navštívily Azory se podstatně liší. Nejvyhledávanější dobou cestování do destinace byli jarní měsíce. Důvodů pro vycestování do této destinace na jaře může být hned několik. Zvláště na počátku jarního období, mimo hlavní sezónu, bývají letenky cenově dostupnější. Dalším důvodem navštívení Azor v jarním období může být místní příroda. Na jaře kvetou rostliny a místní krajina bují životem. Přírodní atraktivita jsou podle většiny respondentů také hlavní motivací návštěvy ostrovů. Místní příroda zde z pohledu cestovního ruchu zastává dominantní postavení. Lze usoudit, že na Azorech převažuje cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí.

Pro respondenty bli nejdůležitějším zdrojem informací sociální sítě. Nejvíce dotázaných se o této destinaci dozvěděli právě prostřednictvím těchto médií. Zcela jistě je zde souvislost s cílovou skupinou, kterou tvořili lidé, jež tyto prostředky internetové komunikace využívají ve značné míře. Důležitou roli sehráli také cestovatelské portály, doporučení rodiny a známých a v neposlední řadě nelze opomenout oblast vzdělávání. Převažující formou ubytování byl systém Airbnb, který je oblíben zejména mladší generací z důvodu nižších cen. V porovnání s cestováním v obecné rovině se tento typ ubytování umístil až na místě třetím. Rozdíly v počtu odpovědí zde ovšem nebyly tak značné jako v otázce ubytování na Azorech. U respondentů v oblasti organizace převažovala vlastní organizace, nejen při cestování na samotné ostrovy, ale i při cestování obecně. Automobilové prostředky sloužily jako primární způsob dopravy po destinaci. Podstatné bylo i cestování po vlastních nohách, která je vhodná pro minimalizaci nákladů spojených se cestováním.

4.4 Řízené rozhovory

Rozhovory probíhaly se zástupci českých turistů, kteří navštívili zvolenou destinaci, tedy Azorské ostrovy. Celkem bylo provedeno 5 rozhovorů, z toho 4 se samotnými návštěvníky této oblasti a jeden s průvodcem cestovní kanceláře VIVA Travel. Dotázané osoby odpovídaly na předem připravené otázky, viz. Příloha č. 2 – Seznam otázek řízených rozhovorů-návštěvníci a Příloha č. 3 – Seznam otázek řízeného rozhovoru – organizátoři zájezdů. Otázky se vztahovaly k jejich pobytu na Azorech. Cílem bylo ověření výsledků dotazníkového šetření a hlubší pochopení českých turistů.

Samotné rozhovory se uskutečnily prostřednictvím aplikace Zoom, která slouží jako prostředek k uskutečňování hovorů v rámci internetového připojení. Důvodem volby této formy bylo geografické umístění jednotlivých zástupců, kteří se v současné době pohybovaly mimo území České republiky.

4.4.1 Výsledky řízených rozhovorů

Návštěvníci

Odpovědi osob, s kterými byly rozhovory provedeny, jsou s výsledky dotazníkového šetření téměř totožné. Všechny osoby, s nimiž byl rozhovor proveden, byly více než ochotní na zodpovězení všech stanovených otázek. Některé odpovědi byly velmi obsáhlé, což vedlo k hlubšímu pochopení jejich cesty na Azory. Zúčastnění popisovali osobní zkušenosti a problémy týkající se jejich cesty a pobytu. Komentovali jednotlivé otázky a doplňovali je dalšími informacemi, které vystihovaly situaci ve vybrané destinaci v době jejich návštěvy. Rozhovory byly cíleny především na zástupce nejpočetnější skupiny dotazníkového šetření, tedy osoby mezi jejíž věk byl v rozmezí od 18 do 29 let a zároveň byli studenty.

Po zjištění základních údajů dotázaných osob bylo zjištěno, že dvě z těchto osob spadají do kategorie 18-29 let a řadí se mezi studenty. Oba studují v současnosti vysokou školu, přesněji bakalářské studium. Jeden z nich studuje obor management cestovního ruchu na Univerzitě v Hradci Králové, tudíž má v této oblasti přehled a jisté znalosti v oboru, které mu pomohli při zodpovídání stanovených otázek. Tyto dvě osoby patří zároveň do hlavní skupiny vyplývající z odpovědí dotazníkového šetření. Vzhledem k tomu, že byli případní zájemci o rozhovor oslovení prostřednictvím sociální sítě Facebook mohlo ovlivnit věk příslušných účastníků, jelikož tento způsob komunikace využívá především mladší generace. Trend

sociálních sítí se ovšem neustále rozvíjí a účastní se ho stále více lidí, tedy nejen mladší lidé, ale i generace starší. Díky výsledkům z kvantitativního výzkumu bylo nezbytné mít ve výzkumu kvalitativním zástupce největší skupiny respondentů, kterými byli v tomto případě dva zástupci z řad studentů. Třetí a čtvrtá osoba byly zařazeny do kategorie 30-45 let. Obě tyto osoby byly v současné době v pracovním poměru, ovšem v pořadí třetí osoba navštívila tuto oblast v době, kdy byla stále ještě student vysoké školy. Tím pádem spadá do stejné kategorie jako první dvě osoby. Čtvrtá osoba už potom spadala do jiné kategorie. Na rozdíl od ostatních tato osoba uvedla své vzdělání jako ukončené středoškolské vzdělání s maturitou. Nabídla tím možnost jiného úhlu pohledu, zároveň u většiny osob z různých věkových kategorií platí, že mají odlišné preference v účasti na cestovním ruchu, například v oblasti ubytování či stravování. Studenti si málokdy mohou dovolit ubytování v hotelech, čímž jsou ovlivněni i celkový výzkum.

Zajímavá je doba, ve které jednotliví účastníci rozhovorů Azory navštívili. Ukázalo se, že každý navštívil destinaci v jiném časovém horizontu. První osoba z řad studentů uvedla, že se v destinaci nachází v současné době, přesněji v letním semestru roku 2022. Za svůj pobyt vděčí programu Erasmus, který figuroval i u třetí osoby, jež navštívila Azory před šesti lety na jaře. Pomocí tohoto programu taktéž uskutečnila jistou cestu. Druhá osoba, tedy současný student Univerzity Hradec Králové, oblast navštívil v předešlém roce, tedy 2021. Jako období své návštěvy uvedl září. V pořadí čtvrtá osoba navštívila oblast v roce 2021 na přelomu srpna a září.

Všichni účastníci rozhovorů uvedli, že Azorské ostrovy navštívili pouze jednou, tedy i nejčastější odpověď z dotazníkového šetření. Způsoby objevení této destinace se různí. Zastoupena je zde škola, cestovatelské portály, doporučení známých a sociální sítě. Jako hlavní důvod návštěvy ostrovů všichni uvedli poznání spojené s přírodou a přírodními atraktivitami. Vulkanický původ ostrovů a s tím spojené krátery sopek byly jedním z příkladů těchto atraktivit, jež byli motivací návštěvy destinace. Na otázku týkající se propagace a obecného povědomí zmíněných ostrovů se odpovědi shodují. Považují propagaci destinace za nedostatečnou, lidé o jejich existenci mnohdy neví. Na tomto názoru se všichni shodli. Uvedli, že když líčili známým, kam jedou na dovolenou, tak ti o Azorských ostrovech vůbec nevěděli. Netušili kde se nacházejí a že vůbec existují. Tuto skutečnost považovali za jednu z pozitiv. Ostrovy nejsou příliš známé, tím pádem je zde méně turistů, což označili jako jednu z předností Azor. Podle nich většina lidí cestuje spíše na sousední Madeiru. Mimo přírodních památek

označili jako dílčí cíl pozorování velryb. Jedním z dalších faktorů, který ovlivnil jejich pobyt, zejména dobu, kdy oblast navštívili byla cenová dostupnost letenek.

Všichni se seznámili s hlavním ostrovem São Miguel a pouze jeden z nich navštívil i ostrovy jiné. Důvodem návštěvy pouze hlavního ostrova uvedli relativně krátký čas pobytu v destinaci. Osoba, která zde v současnosti působí ovšem plánuje návštěvu i ostrovů dalších. Třetí z dotázaných se do oblasti plánuje přestěhovat, konkrétně na ostrov Pico. Většina z nich tedy navštíví ostrovy vícekrát. V oblasti míst, jež během své cesty navštívili, uvedli zejména přírodní atraktivity, jmenovitě termální prameny, krátery sopek, čajovou plantáž na hlavním ostrově či nejvyšší horu na ostrově Pico. Mezi formy dopravy v rámci destinace zařadili cestování pomocí automobilu a pěšky. V určitém bodě zvolili přepravu pomocí automobilu všichni a pokládají ho nejlepší způsob dopravy. Vzhledem k faktu, že většina navštívila pouze hlavní ostrov se jedná o způsob v rámci této oblasti. Formu ubytování zvolily prostřednictvím služeb Airbnb. V jedné případě byl využit hotel a apartmán. V oblasti dostupnosti některých služeb, zejména v nákupu potravin si třetí osoba stěžovala na nedostupnost obchodů, v nichž by si lidé tyto produkty mohli zakoupit. Tento problém se vztahuje k době návštěvy São Miguel touto osobou před šesti lety. Na tuto otázku osoba, jež se momentálně na ostrově nachází uvedla, že dostupnost těchto služeb ve v současné době dostačující. Poznamenala, že obchodů, kde lze nakoupit potraviny je zde dostatek a místní ceny jsou relativně podobné s cenami v České republice. Na základě těchto odpovědí lze stanovit, že se oblast posunula směrem kupředu a tím se zlepšila nabídka služeb v této destinaci, konkrétně na ostrově São Miguel.

Pobyt na Azorech hodnotili převážně pozitivně. Mezi hlavní pozitiva uvedli především nízký počet turistů na ostrovech a krásu místní přírody. Jako negativní faktor považovali nevyzpytatelné počasí, které ve spojení s vysokou vlhkostí způsobilo jisté obtíže. Také teplota zde není taková, jaká by se dala očekávat na destinacích podobného typu, například na Madeiře. Zásadním problémem byla vysoká vlhkost. Jedním z doporučení bylo zajištění ubytování s kvalitním topením. Mezi doporučení řadí připravenost na místní počasí a doporučují mít předem připravený itinerář míst, jenž chtějí navštívit. Všem se pobyt na Azorech líbil a destinaci by navštívili znovu.

Průvodce

Průvodce, s nímž byl rozhovor proveden působí v tomto odvětví již několik let. Označil Azorské ostrovy jako nepříliš žádanou destinaci. Pokládá ostrovy za značně slabší značku než například sousední Madeiru. Uvedl, že lidé, kteří se rozhodnou pro návštěvu Azor, chtějí

specificky tuto destinaci. Ve srovnání právě s Madeirou, kde klienti cestovní kanceláře VIVA travel takové požadavky nemají a jsou mnohem flexibilnější ve výběru místa své dovolené. Označil ostrovy jako oblast, kterou většina klientů nezná a tím pádem ani nevyhledává. Toto zjištění jen podtrhuje výsledky z dotazníkového šetření a rozhovorů s jednotlivými účastníky. Jako hlavní skupinou, jež se účastní jejich zájezdů, označil osoby ve věku 40-60 let. Lidé v tomto věku obecně spíše vyhledávají dovolené prostřednictvím cestovních kanceláří či agentur, v rámci kterých pak i svou cestu uskutečňují. Lidé této věkové kategorie patřili do menší skupiny respondentů dotazníkového šetření. Jedním z důvodů je nejspíše zvolená platforma šíření dotazníkového šetření. Na sociálních sítích se příliš osob této věkové kategorie nepohybuje a volí raději jimi ověřené způsoby pro plánování dovolených v podobě katalogů zájezdů cestovních agentur a kanceláří.

V otázce motivace navštívení Azor uvedl, že se jedná o oblast vyhledávanou specificky pro přírodní atraktivitu. Poznamenal, že samotné zájezdy jsou často orientovány na aktivní formu dovolené. Nejčastěji lidé poptávají hlavní ostrov São Miguel, což je v porovnání s předchozím výzkumem nejvyhledávanější ostrov nejen této skupiny, ale všech návštěvníků. Jako občasné poptávané ostrovy zařadil ostrovy Pico, Faial, Terceira. Jako předmět zájmu označil především sopečnou krajinu, čajové plantáže a výlety za velrybami. Tyto informace se v porovnání s předchozími odpověďmi shodují. Na otázku týkající se zájezdů zmínil, že klienti nejeví o zájezdy s českým průvodcem přílišný zájem. V rámci služeb nabízejí svým klientům zajištění letenek, pronájem auta a ubytování. Doba, ve které uskutečňují své zájezdy je od dubna do září. Jako důvod uvedl počasí, které je v tomto období na ostrovech v porovnání s ostatními měsíci vhodnější pro realizaci zájezdů do destinace. V průměru zde klienti stráví 4 až 7 dnů. Záleží na typu zájezdu a výběru ostrova. Na São Miguel lidé tráví času více než na zbylých ostrovech.

Za problém, který nelze ovlivnit, uvedl proměnlivost počasí na Azorech. Odpovědi na tuto otázku se shodují v obou částech výzkumu, tedy v dotazníkovém šetření i v rozhovorech s jednotlivými návštěvníky. Nedostupnost některých služeb při letních prázdninách považuje za další komplikace pro nejen klienty této cestovní kanceláře, ale pro všechny návštěvníky ostrovů. Specifickou stížnost podal na leteckou společnost TAP Air Portugal. Mají podle něho problém s dochvilností, což může představovat problém pro jejich klienty i samotnou společnost.

4.5 Shrnutí výsledků

Celkový vzorek respondentů dotazníkové šetření čítal celkem 215 respondentů. Vzorek se skládal převážně z osob, které destinaci navštívili. Vzhledem ke složení jednotlivých otázek dotazníku byli přizváni i osoby, jež destinaci nenavštívily. Účelem těchto subjektů bylo nabídnout odlišné úhly pohledu na vybranou problematiku. Rozhovorů bylo provedeno 5, z toho 4 proběhly se zástupci českých turistů, kteří Azorské ostrovy navštívily. Zbývající rozhovor byl uskutečněn s českým průvodcem, který působí ve zvolené oblasti.

Jako stěžejní součást realizace výzkumu sloužila sociální síť pro internetovou komunikaci, Facebook. Platforma poskytla prostor pro šíření dotazníkového šetření a následné zodpovězení vybraných otázek. Obdobně byla využita tato platforma pro navazování kontaktů pro řízené rozhovory. Důležitým prvkem při uskutečňování jednotlivých rozhovorů byla aplikace Zoom, prostřednictvím které byly rozhovory prováděny. Data získaná z výzkumu společně se všemi součástmi jeho realizace poskytly poklady potřebné k zodpovězení stanovených otázek.

Hlavní skupinu výzkumu tvořily čeští turisté ve věku od 18 až 29 let. Jednalo se zejména studenty. Rozdělení podle pohlaví bylo téměř rovnocenné, lehce převažující skupinu tvořily ženy. Bylo zjištěno, že převažujícím vzděláním je středoškolské s maturitou. Na druhém místě potom vysokoškolské. Většina respondentů by Azorské ostrovy chtěla navštívit. Nejvíce lidí navštívilo tuto destinaci pouze jednou. Sociální sítě byli hlavním způsobem, kterým se lidé o Azorech dozvěděli. K dalším důležitým faktorům v oblasti povědomí o destinaci, lze zařadit cestovatelské portály, doporučení známých a školní instituce. Většina respondentů podniká cesty pomocí vlastní organizace. Toto platí i o návštěvnicích Azorských ostrovů.

4.5.1 Splnění cílů a výzkumné otázky

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit motivaci návštěvy Azorských ostrovů na základě stanovených otázek týkající se preferencí návštěvníků této exotické destinace. K zodpovězení těchto otázek byl využit kvantitativní výzkum v podobě dotazníkového šetření, na který navazoval výzkum kvalitativní. Dotazník sloužil jako prostředek k dosažení širšího vzorku odpovědí. Data vyplývající z provedeného výzkumu ověřoval a doplňoval výzkum kvalitativní v podobě řízených rozhovorů s osobami, které jsou se zvolenou destinací obeznámeny. Klíčovou součástí k dosažení cílů měly vznesené výzkumné otázky, které cíle práce úspěšně

zodpověděli. Zbylé otázky dotazníkového šetření a řízených rozhovorů tyto odpovědi doplnily a rozšířily a jej o další poznatky. Jednotliví respondenti dotazníkového šetření i řízených rozhovorů byli osloveni prostřednictvím sociální sítě Facebook, která sloužila jako médium pro získání odpovědí pro výzkumu.

Otázka 1: Jaký typ atraktivit nejvíce motivuje k navštívení Azorských ostrovů?

Z provedeného výzkumu jasně vyplývá, že převažujícím typem atraktivit, jež motivují k navštívení této destinace jsou na prvním místě přírodní atraktivity. Lidé jsem jezdí obdivovat především místní krajinu, na jejíž podobě se velkou měrou podílela vulkanická činnost. Jedná se o oblast koncertující vysoký počet míst vhodných na navštívení. Atraktivity jsou zde velmi rozmanité. Od sopečných kráterů zarostlých bující vegetací přes gejzíry, jezera, termální prameny až po nížinné oblasti skýtající pohled na krásu místní fauny v podobě kvetoucích zahrad lze zde nalézt široké spektrum přírodních krás. V této oblasti Azory působí svou specifickou atmosférou, která jsem přilákala jednoho cestovatele.

Otázka 2: Je propagace azorských ostrovů dostatečná?

Ne. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že téměř třetina dotázaných osob si existence Azorských ostrovů není vědoma. Toto číslo se zdá být až alarmující, zvláště pak pro oblast destinačního managementu destinace, která se tímto zabývá. Všechny osoby řízených rozhovorů uvedli, že propagace ostrovů je naprosto nedostatečná. Uvedli, že v rámci plánování cesty na Azory naprostá většina osob v jejich okolí tuto oblast neznala. Lidé o této destinaci často vůbec nevědí. Pokud chtějí ostrovy přilákat více turistů, musejí zásadně zlepšit její propagaci.

Otázka 3: Jaký způsob dopravy a ubytování je v destinaci nejvíce využíván?

Po provedeném výzkumu lze konstatovat, že nejvyužívanější formou dopravy ve zvolené destinaci je doprava automobilová. Jedná se o ideální způsob cestování po ostrovech. Umožňuje rychlý přesun z místa na místo a při objevování jednotlivých atraktivit, památek a míst se jeví jako nejlepší volba. Jediným problémem je nutnost zavedení potřebné infrastruktury v místě realizace cestovního ruchu. Českými turisty je podle výzkumu nejvíce využívanou formou ubytování typ využívající principy Airbnb. Vzhledem k největší skupině respondentů se jedná o nejvhodnější způsob ubytování. Největší předností je flexibilita a cenová dostupnost.

Převážná většina osob, jež se zúčastnily výzkumu jsou studenti. Ti často volí cenově nejvýhodnější ubytování, protože jejich cílem je minimalizace nákladů spojených s cestováním.

Otázka 4: V jakém ročním období je destinace českými turisty nejvíce navštěvována?

Na základě odpovědí provedeného výzkumu jsou Azorské ostrovy českými turisty nejvíce navštěvovány na jaře. Jaro se jeví jako nejlepší část roku pro navštívení této destinace. Většina respondentů v navazující otázce týkající se běžné doby, ve které uskutečňují své cesty uvedli léto jako období, kdy nejvíce cestují. Jarní období je pro Azory typická doba, ve které lidé tuto oblast navštěvují. Jedním z důvodů, které uvedli v rámci rozhovorů dotazované osoby byla cenová dostupnost letenek. Dalším pak bylo, že jarní období přináší zcela jiný pohled na okolní krajinu, jelikož začínají kvést rostliny, jichž je na ostrovech značné množství.

Otázka 5: Jaké ostrovy v souostroví jsou nejvíce navštěvovány?

Jednoznačným favoritem je podle výzkumu největší ostrov celého souostroví São Miguel. Drtivá většina navštívila při své cestě pouze tento ostrov. Na ostrovy ostatní vycestovalo podstatně méně lidí. Hlavním důvodem návštěvy pouze hlavního ostrova byla doba ubytování. Návštěvníci na Azorech nejčastěji strávili pouze 7 dní, což je na prozkoumání celé oblasti málo.

4.6 Závěr a doporučení

Azorské ostrovy jsou místem bohatým zejména v oblasti přírodního bohatství. Díky jejich vulkanickému původu a historii nabízí mnoho způsobů trávení volného času. Zejména sopečná činnost je jedním z vyhledávaných turistických cílů. Cestovní ruch na ostrovech je kombinací hned několika vzájemně se prolínajících typů. Od sportovního v podobě potápění či výlety za velrybami přes zdravotní cestovní ruch, reprezentován termálními prameny v srdci místní krajiny, jenž se mění v malebná městečka, která svou architekturou představují kulturně historický cestovní ruch. Součástí místní kultury jsou stavby především náboženského charakteru. Nejvíce rozšířený je zde cestovní ruch orientovaný na přírodní poznání. Lidé jsem jezdí obdivovat zejména zdejší krajinu a její mnohé atraktivitu. Nachází se zde nejvyšší hora Portugalska na ostrově Pico a hned dvě památky Světového dědictví UNESCO, přičemž jedna je přírodního a druhá kulturního charakteru. Reliéf ostrovů je převážně hornatý, jenž místy přechází v nížinné oblasti. Horská či pěší turistika má proto zde obrovský potenciál. Cestovní ruch na Azorských ostrovech donedávna téměř neexistoval. Jedná se o turisticky neobjevenou oblast skrývající dosud neobjevené krásy. Právě nízký počet turistů může figurovat jako jeden z faktorů, proč si návštěvníci toto místo oblíbili. Azory jsou vysněným místem všech milovníků přírody.

Mezi hlavní doporučení doazajista patří připravenost na místní počasí. Neustále se totiž mění. Deštivé ráno se může lehce změnit ve slunečné odpoledne. Ti, kteří uvažují o navštívení této exotické destinace by se měli brát v potaz všechny možné eventuality. Ačkoliv se jedná o oblasti subtropického podnebného pásu teploty zde nejsou vždy odpovídající, v porovnání například s Madeirou či Kanárskými ostrovy jsou Azory výrazně chladnější a návštěvníci by na to měli brát zřetel. Vlhkost se jeví jako další problém, na který nejsou turisté připraveni. Zajištění kvalitního ubytování s topením je zde zcela zásadní. Pokud cestujete za pomoci vypůjčeného auta je dobré si ho rezervovat včas.

Cestovní ruch je zde ještě není rozvinutý, jako například na sousední Madeiře, což se projevuje v oblasti propagace celé destinace. Povětšinou o ní lidé vůbec nevědí. Orgány pro správu cestovního ruchu na Azorech, zejména pak oblast destinačního managementu by měla v této oblasti vynaložit výrazně vyšší úsilí. Zvýšené povědomí lidí může na ostrovy přilákat větší množství turistů, kteří mohou podpořit místní ekonomiku a rozvoj samotné oblasti. Jako hlavní lákadla mohou využít přírodní památky, které jsou rozesety po celém prostoru jednotlivých ostrovů. Jedním z cílů by mělo být vzbudit v turistech zájem o navštívení více

ostrovů. Většina navštíví pouze hlavní ostrov São Miguel a na zbylé už nezavítají. Tento problém je způsoben více faktory. Geografickou polohou jednotlivých ostrovů, některé od sebe dělí značné vzdálenosti. Další komplikace nastává při přepravě osob mezi ostrovy. Cestování za využitím vodních trajektů je zdlouhavé. Průměrná délka pobytu je zde 7 dní a většině lidí se zkrátka nevyplatí jet několik hodin na další ostrov. Nabízí se zde jako řešení využití dopravy letecké, ovšem valná většina návštěvníků jsou studenti, kteří si tento luxus mnohdy dovolit nemohou. Možným řešením by mohlo být zavedení levnějších letů mezi jednotlivými ostrovy. Návštěvníci by tak měli možnost navštívit více míst a popřípadě zde utratit i více peněz. Ostrovy mají co nabídnout a všichni nadšenci přírody by si neměli toto místo nechat ujít. Azory jsou dosud neobjevený exotický ráj v srdci Atlantiku.

5 Seznam Literatury

- Archipelago Choice, *Terceira*. Azoreschoise [online]. Keswick, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.azoreschoise.com/>
- Cklub, *Azory: průvodce*. Cklub [online]. Praha: cklub s.r.o, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.cklub.cz/pruvodce/portugalsko/azory>
- DROUVE, Andreas. *Španělsko*. 3.vydání. Praha: Marco Polo, 2016. ISBN 978-3-8297-6698-2.
- HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.
- HRALA, Václav, ŠAFARÍK, Viktor, ed. *Geografie cestovního ruchu*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.
- INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: (základy)*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.
- JAROLÍMKOVÁ, Liběna. *Atraktivita a produkty cestovního ruchu* [online]. Praha: Libena Jarolimkova – UniversityBooks, 2017 [cit. 2022-04-08]. ISBN 978-80-906926-2-6. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Atraktivita-a-produkty-cestovn%C3%ADho-ruchu.pdf>
- KING, John a Julia WILKINSON. *Portugalsko*. Praha: Svojtka & Co., 2004. Z řady průvodců Lonely Planet. ISBN isbn80-7237-898-8.
- KLÍMA, Jan. *Dějiny Azorských ostrovů a Madeiry*. Praha: NLN, 2020. Dějiny států. ISBN 978-80-7422-756-1.
- Madeira Adventure Kingdom. *Pozorování velryb a delfínů na Madeiře*. Madeira-adventure-kingdom [online]. Madeira, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.madeira-adventure-kingdom.com/cs/>
- MARTINA, Kloubová. *Extrémní srážkové události v Makaronésii*. [online]. Univerzita Karlova, 2018 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/94837/120287569.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Diplomová práce. Univerzita Karlova.
- MUSILOVÁ, Kateřina. *São Miguel*. Cestujlevne [online]. Vráž: cestujlevne, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.cestujlevne.com/pruvodce/portugalsko/sao-miguel>
- PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 978-80-85970-55-5.
- POUROVÁ, Marie, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2010. ISBN 978-80-254-7787-8.

- Presidência do Governo dos Açores *Região Autónoma dos Açores: Símbolos e Insígnias*. Portal.azores.gov [online]. Ponto Delgado, 2020 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://portal.azores.gov.pt/web/comunicacao/imagetica>
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
- ST. LOUIS, REGIS, St. Louis, Regis a Robert LANDON. *Portugalsko*. Praha: Svojtka & Co., 2008. Z řady průvodců Lonely Planet. ISBN 978-80-7352-678-8.
- SILVA, Lara. São Jorge, *Hnědý ostrov Azor*. Portugal [online]. Portugal.com, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.portugal.com/>
- SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.
- ŠAUER, Martin a kol. *CESTOVNÍ RUCH* [online]. Brno, 2015 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf. Učební text. Masarykova Univerzita.
- Turismo de Portugal. *Santa Maria, ostrov slunce*. Visitportugal [online]. Algarve, 2013 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en>
- VAŠATOVÁ, Jana. *VÝVOJ REGIONÁLNÍCH DISPARIT A IDENTIFIKACE PROBLÉMOVÝCH LOKALIT V REGIONU* [online]. Pardubice, 2014 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/56187/VasatovaJ_VyvojRegionalnich_MM_2014.pdf?sequence=3&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Pardubice.
- WHEELER, Douglas L. *Republican Portugal: A political history 1910-1926*. Madison: University of Wisconsin Press, 1999. ISBN 978-0-299-07454-8.
- ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.
- ŽELIEZKO, Petr. *Historie Portugalska*. Mundo [online]. Hradec Králové: ckmundo, 2022 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.mundo.cz/>

6 Přílohy

6.1 Příloha č. 1 – Dotazníkové šetření

Dotazník k bakalářské práci: Azorské ostrovy

Dobrý den,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění tohoto dotazníku. Vámi odeslané odpovědi budou použity při zpracování mé bakalářské práce na téma Azorské ostrovy-proměny cestovního ruchu s důrazem na české turisty.

Předem děkuji za vyplnění tohoto dotazníku a Váš čas.

Štěpán Kutmon

Student Univerzity Hradec Králové

Fakulta informatiky a managementu

1) Pohlaví:

- Muž
- Žena
- Jiné...

2) Věk:

- Méně než 18 let
- 18-29 let
- 30-45 let
- 46-60 let
- 60 a více

3) Dosažené vzdělání:

- Základní (dokončená či stále studovaná základní škola)
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4) Jsem:

- Student
- Pracovní poměr
- Podnikatel, OSVČ
- Nezaměstnaný

Azory a cestování

5) Máte povědomí o Azorských ostrovech/Znáte ostrovy?

Ano

Ne

6) Chtěli byste ostrovy navštívit?

Ano

Ne

7) Kolikrát jste Azory navštívili?

1x

2x

3x a více

Nenavštívil jsem

8) Jakou dobu jste zde strávili? (uved'te počet dnů)

9) Na jakou dobu nejčastěji cestujete? (dny)

10) Ve kterém období jste ostrovy navštívili?

Jaro

Léto

Podzim

Zima

Nenavštívil

11) Ve kterém období cestujete nejčastěji?

- Jaro
- Léto
- Podzim
- Zima

12) Důvod/(y) návštěvy ostrovů?

- Odpočinek, relaxace
- Kulturní poznání (památky, historické budovy, místní kultura)
- Přírodní poznání/Přírodní atraktivity
- Sportovní atraktivity (Vodní sporty, plavání, potápění, ...)
- Sebepoznání
- Jiná...
- Nenavštívil jsem

13) Důvod/(y) cestování obecně

- Odpočinek, relaxace
- Kulturní poznání (památky, historické budovy, místní kultura)
- Přírodní poznání/Přírodní atraktivity
- Sportovní atraktivity (Vodní sporty, plavání, potápění, ...)
- Sebepoznání
- Jiná...

14) Co jste na Azorách navštívili? (Památky, místa, přírodní úkazy, Sportovní aktivity (potápění, ...))

15) Jaké ostrovy jste navštívili?

- São Miguel
- São Jorge
- Santa Maria
- Terceira
- Flores
- Faial
- Pico
- Graciosa
- Corvo
- Nenavštívil jsem

16) Odkud jste se o ostrovech dozvěděl/a?

- Doporučení rodiny, známých
- Sociální sítě (Facebook, Instagram, ...)
- Katalog cestovních kanceláří
- Online nabídky cestovních kanceláří
- Cestovatelské portály
- Škola
- Tento dotazník
- Jiná...

Ubytování, doprava a organizace

17) Jaký způsob ubytování jste při své návštěvě Azor využili?

- Hotel 4-5*
- Hotel 1-3*
- Hostel
- Apartmán
- Airbnb
- Kemp
- Vlastní (auto, ...)
- Jiná...
- Nenavštívil jsem

18) Jaký způsob ubytování využíváte při svých cestách?

- Hotel 4-5*
- Hotel 1-3*
- Hostel
- Apartmán
- Airbnb
- Kemp
- Vlastní (auto, ...)
- Jiná...

19) Jakým způsobem byla vaše cesta na ostrovy organizovaná

- Prostřednictvím cestovní agentury/kanceláře
- Vlastní organizace
- Nenavštívil jsem

20) Jakým způsobem nejčastěji cestujete?

- Organizovaně prostřednictvím cestovní kanceláře/agentury
- Vlastní organizace

21) Způsob dopravy do destinace

- Letecká
- Vodní
- Nenavštívil jsem

22) Způsob dopravy po destinaci

- Auto
- Motocykl
- Jízdní kolo
- Pěšky
- Veřejná doprava
- Nenavštívil jsem
- Jiná...

23) Jaký způsob dopravy využíváte nejčastěji?

- Auto
- Motocykl
- Jízdní kolo
- Pěšky
- Veřejná doprava
- Letecká doprava
- Jiná...

Všem moc děkuji za odpovědi

Online verze dotazníku je dostupná na webové adrese:

<https://forms.gle/tP1qvg1yZAROED9Y9>

6.2 Příloha č. 2 – Seznam otázek řízených rozhovorů-návštěvníci

Seznam otázek řízených rozhovorů k bakalářské práci: Azorské ostrovy

- 1) Kolik je vám let, Jaké je váš aktuální status? Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
- 2) Jakým způsobem jste se o destinaci dozvěděl/a? Jakým způsobem běžně volíte místa, která navštívíte?
- 3) Myslíte si, že je oblast dobře propagovaná? Jsou si lidé kolem vás vědomy existence Azorských ostrovů?
- 4) Jaká byla vaše hlavní motivace k navštívení ostrovů, proč jste ostrovy navštívili?
- 5) V jakém ročním období jste cestu uskutečnil a proč?
- 6) Kolik dní jste zde strávil a na kolik dní běžně cestujete?
- 7) Jaká místa, atraktivita, ostrovy jste během svého pobytu navštívil a proč právě tato?
- 8) Jaký způsob dopravy po destinaci jste zvolili? Jaké jsou zde možnosti?
- 9) Jaký typ ubytování jste využili? Jaké jsou zde možnosti?
- 10) Jaký byl váš pobyt, jak jste si ho užil/a? Jaká byla pozitiva a negativa (počet turistů, počasí, nabídka služeb, ...)? Jel/a byste znovu?
- 11) Nastali během vaší cesty nějaké komplikace? Jaké?
- 12) Máte nějaká doporučení? Na co se připravit, čemu se vyhnout?

6.3 Příloha č. 3 – Seznam otázek řízeného rozhovoru – organizátoři zájezdů

Seznam otázek řízených rozhovorů k bakalářské práci: Azorské ostrovy

1. Jak dlouho působíte jak organizátor/průvodce po Azorských ostrovech
2. Myslíte si, že jsou ostrovy dobře a dostatečně propagované, vědí o nich zákazníci, vyhledávají tuto destinaci? (případně porovnání v rámci minulých let)
3. Jak byste charakterizovali svou klientelu? (věková skupina, status, pohlaví)
4. Co návštěvníky motivuje k vycestování na Azory? Jedou spíše poznávat přírodu, kulturu za odpočinkem či něco jiného?
5. Jaké jsou nejčastější turistické cíle? Co chtějí vaši klienti nejvíce navštívit a proč?
6. Které služby svým klientům zajišťujete? (Ubytování, strava, průvodce, ...) a které tyto služby využívají?
7. Ve kterém ročním období jsou převážně cesty/zájezdy na Azory organizovány a proč?
8. Odkud se klienti o této destinaci dozvěděli? Vaše nabídka, katalog či z jiných zdrojů?
1 (z jakých)
9. Kolik dní trvají vaše zájezdy do destinace a proč? (preferenze ze strany zákazníků?)
10. Vyskytují se zde nějaké komplikace? Jak ze strany klientů či poskytovatelů služeb?
11. Jaké jsou pozitivní a negativní (jsou-li) aspekty destinace? (počet turistů, nabídka služeb a atraktivit, ...)
12. Jaké jsou ohlasy týkající se Azorských ostrovů? Jsou spokojeni? Navštívili by destinaci znovu?
13. Máte nějaké tipy postřehy ohledně Azor? Co navštívit, na co se připravit, na co dát pozor, ...?

6.4 Příloha 4 – Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa Azorských ostrovů	18
Obrázek 2 Mapa ostrova São Miguel	25
Obrázek 3 Mapa ostrova Santa Maria	26
Obrázek 4 Mapa ostrova Terceira	27
Obrázek 5 Mapa ostrova Graciosa	28
Obrázek 6 Mapa ostrova São Jorge	29
Obrázek 7 Mapa ostrova Pico	30
Obrázek 8 Mapa ostrova Faial	31
Obrázek 9 Mapa ostrova Flores	31
Obrázek 10 Mapa ostrova Corvo	32

6.5 Příloha 5 – Seznam grafů

Graf 1 Pohlaví respondentů	35
Graf 2 Věková hranice respondentů	35
Graf 3 Vzdělání respondentů	36
Graf 4 Status respondentů.....	36
Graf 5 Vyobrazení poměru znalosti existence Azorských ostrovů	37
Graf 6 Určení zájmu o navštívení Azorských ostrovů	38
Graf 7 Počet navštívení azorských ostrovů.....	38
Graf 8 Počet dnů strávených na Azorských ostrovech.....	39
Graf 9 Nejčastější doba cestování	39
Graf 10 Roční období návštěvy Azorských ostrovů	40
Graf 11 Roční období, ve kterém lidí nejčastěji cestují	40
Graf 12 Důvod(y) návštěvy Azorských ostrovů	41
Graf 13 Důvod(y) cestování v obecně.....	41
Graf 14 Návštěvnost míst a atraktivit na Azorech	42
Graf 15 Návštěvnost jednotlivých ostrovů	43
Graf 16 Způsob zjištění existence Azorských ostrovů	43
Graf 17 Využívanost ubytování na Azorech.....	44
Graf 18 Využívanost ubytování obecně	45
Graf 19 Způsob organizace cest na Azory.....	45
Graf 20 Způsob organizace cest obecně	46
Graf 21 Způsob dopravy po destinaci	46
Graf 22 Způsoby dopravy v cestování obecně.....	47

6.5 Příloha 6 zadání bakalářské práce

Zadání bakalářské práce

Autor:	Štěpán Kutmon
Studium:	I1900789
Studijní program:	B6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Management cestovního ruchu
Název bakalářské práce:	Azorské ostrovy - proměny cestovního ruchu s důrazem na české turisty
Název bakalářské práce AJ:	Azores - changes in tourism with an emphasis on Czech tourists

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na turistickou destinaci Azorské ostrovy s důrazem na české turisty. Věnuje se obecné a geografické charakteristice destinace. Zkoumá její proměnu v a změnu preferencí jejich návštěvníků v čase.

Cílem práce je představení zvolené destinace a proměny cestovního ruchu na jeho území.

Teoretická část

1.Charakteristika destinace cestovního ruchu

2. Destinační management

3.Změna preferencí návštěvníků destinace

Praktická část

1.Geografická charakteristika destinace

2.Realizační podmínky

3.Proměna destinace v čase

Metodická část

1.Řízené rozhovory

2.Dotazníkové šetření

Závěr

1.Shrnutí a zhodnocení výsledků dotazníkového šetření a řízených rozhovorů

1. Dějiny Azorských osrovů a Madeiry- Jan Klíma
2. Destinační Management, aneb, Jak řídit turistickou destinaci-Andrea Holešinská
3. Výkladový slovník cestovního ruchu-Zelenka,Pásková
4. Průvodce pro Azory-<https://www.cklub.cz/pruvodce/portugalsko/azory>

Garantující pracoviště: Katedra rekreologie a cestovního ruchu, Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: RNDr. Mgr. Tomáš Burda, Ph.D.

Oponent: Mgr. David Chaloupský, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.10.2021